Չ. ՏԱՐԻ Թիւ 1,771 Կ. ՊՕԼԻՍ. 1902, ՅՈՒԼԻՍ 23—5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1 ՃԷՄԱԶԻԹԻԼ ԼՎ", 1320 — 23 ԹԻՄՈՒԶ 1318 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

Բիւզանդիոն

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԻՉԵՃԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

«بوزانتيون»
ارمنجه يومى سياسى غزته صاحبى وه مسئول
بوزانت كچيان
مطبعه‌سى باب عالى جاده‌سنده ٢٣-٢٥ نومرولو خانه‌ده طبع اولنمشدر

ՔՐՈՆԻԿ Ս. ՏԵՂԵԱՑ

ՕՐՈՒԱՆ ՆԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 14 Յուլիս.

Անցեալ Ուրբաթ օր, Յլս. 12ի երկոյին ի Ս. Հրեչտակապետ եկեղեցւոյ, լուսաբարապետ Տ. Սահակ Ս. Արքեպս. Խապայեան տանեւերեք ժառանգաւոր սաներու դպրութեան չորս աստիճան տուաւ. որոնց հետ երկու ալ Ս. Աթոռոյ միաբաններ կային։ Ասոնք դպրութեան չորս աստիճաններն առնելով ալ կը իրաւունք կ'ունենան Ս. Յակոբ Եկեղեցւոյ մէջ և ի Ս. Տեղիս դասականներ ըլլալու։ Նոյն երեկոյին Նորին Սրբազնութիւնն Տ. Սահակ Ս. Արքեպս. ըստ կարգադրութեան և ըստ հարկաւորութեան Ս. Աթոռոյ՝ չորս ուրարակիրներու և երկու դպիրներու կիսաստիճանագործութեան աստիճան տալով, յաջորդ առտուն առաջնորդական ձեռնադրեց զոնոնք Ս. Պատարագի գրքի մէջնոյն, ժամարարն էր Տ. Անդրէաս Վրդ. Մինդյեան, իսկ խարազնալութեան պաշտօնը կը կատարէր Տ. Յովհաննէս Վրդ. Իփեկեան։ Մաղթենք որ Ս. Հոգին Աստուած երկնային չնորհներով լնու ձեռնադրեալներն և ապագային մէջ ըլլան ժիր աշակերտ Ս. եկեղեցւոյ և արժան հովիւներ Քրիստոսի բանաւոր հօտին։

Յառաջիկայ Վարդավառի տօնին օրը՝ Ս. Աթոռոյ և Ս. Տեղեաց մէջ ապրիներէ ի վեր սարկաւագութեան պաշտօն վարող ոեւէ սարկաւագ արեգոյութեան կարգ պիտի տրուի՝ ձեռնադրութեամբ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր, որ օրուան ժամարարն ալ պիտի ըլլայ։ Նորին Սրբազնութիւնը մէկ նահապետի նման ծերունի, բայց նման հանդէսներու նախագահելու այժ և կորով ունի. ամենքս ալ մաղթող ենք, որ Նորին Ամենապատուութիւնը միշտ կարողութեամբ և կորովով ընդերկար ապրի։

Վաղը՝ Յուլիս 15ին պիտի սկսին Ծառայ. վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնը և պիտի տեւեն ութ օր, այնուհետև պիտի սկսին քաղաքիս Դպրեվանքի Օրիորդաց վարժարանի հարցաքննութիւնք, որք երկու օր պիտի տեւեն, իսկ Մերոպեան վարժարանի մանկանց տարեկան հարցաքննութիւնք մի օր պիտի տեւեն։ Աւելորդ չէ յայտնել թէ երուսաղէմի Հայոց երկտեղ վարժարանք, զոր ի վերև յիշեցի, Ս. Աթոռոյ ծոցին մէջ են, ան անոնց ժամակարարութիւնը Ս. Աթոռոյ կողմէն կ'հոգացուի ամբողջ։ Այս տարի Ծառայ. վարժարանն ութ չրջանաւարտներ պիտի տայ, որոցմէ ոմանք Ս. Տեղեաց Ծառայութեան պիտի յանձնուին և մեծ մասն ալ ուսուցչական պաշտօն պիտի կատարէ Ս. Աթոռոյ և իր մերձաւոր թեմերէից մէջ։ Քննութիւնէն անմիջապէս յետոյ եթէ պարագաները նպաստեն՝ ժամադրութիւն ունինք Ծառանգաւորաց վարժարանին մէջ մրցանակաբաշխութեան հանդէս կատարելու ի գոհութիւն հանդէս կատարելու ի գոհութիւն համար ուսանողաց։ Ապրիլ ամսոյ մէջ Ծառանգաւորաց վարժարանին և քաղաքի մանկանց վարժարանին համար ընդարձակ տեղեկագիր մը ժամուցի Աստն. Տ. Տ. Յարութիւնն Ս. Պատրիարք Հօր. իմ՛ւ թէ նոյն տեղեկագիրս օր մը Նորին Սրբազնութեան բարեհաճութեան արժանանար, յայնժամ ուսանողք աւելի ևս գործնական յառաջադիմութիւններ պիտի ունենային։ Անշուշտ նիւթական անձկութիւնը գլխաւոր պատճառ մէ նման տեղեկագրերու անգործադրելի մնալուն, եթէ երբեք ուրիշ պատճառներ չկենան մէջտեղ։

ԵՂԻՇԷ ՎՐԴ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ.

ՏՐԱՊԶՈՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՏՐԱՊԶՈՆ, 13 Յլս. 902.

Իւրաքանչիւր վարժարան իրարու հետ մրցելով մեկմեկէ աւելի յառաջդէմ գանուեցան այս տարի։ Կառավարութեան Իտաթիէի գիչերօթիկ և ցերեկոթեայ վարժարանն ուրիշ տարիներէ չատ աւելի նախանձելի և բարւոք վիճակի մէջ տեսնուեցաւ քան նախընթաց տարիները՝ ի շնորհս անդուլ և անձնձիր աշխատութեան Վահէ. Թէվֆիք պէյի՝ Մէարիֆի Տեսչին և քաջ ու հմուտ ուսուցիչներու։ Իբր քննիչ ներկայ գտնուելով գաղիերէն լեզուի քննութեան, չատ յառաջդէմ տեսայ ամէն աշակերտ։

Հայոց վարժարանի Օրիորդաց քննութիւններն իրր քննիչ ներկայ գտնուելէս ոչ նուազ ուրախացայ ի սիրտ և յոգի, տեսնելով ամէնուն նախանձախնդրութիւնը։ Կ'երեւի թէ Տենչի վարչութիւնը գոհացուցիչ չըլլալուն, նոյնպէս մի քանի դաստատուներուն աշխատութիւնը՝ այլևայլ փոփոխութեան յարմար դատուած է այս տարի յառաջդիմել զարգացումն աշակերտաց։

Նկատելի լաւ կացութեան մէջ տեսնուեցաւ Պարսից ցերեկոթեայ վարժարանը՝ որուն Մրցանակաբաշխութեան չքեղ հանդէսն ամօթոյ Ղին կատարուեցաւ ի ներկայութեան Կուսակալին, Մաւալին պէյին, Պարսից հիւպատոսին և կառավարութեան երեւելի անձնաւորութեանց։ Ներկայ կ'գտնուէր նաև Արփիարեան Կաթղ.—Պատրիարքական Փոխանորդ Գերապայծառը, Մ. Վրդ. Ղազարոսեանի հետ։ Զինուորական նուագախումբը մեծ փայլ և ոգի տուաւ այս ուսումնական տեսարանին։

Գաղղիացի Ֆրէրներուն և Մայրապետաց վարժարաններու քննութիւններն իսկ փառաւորապէս կատարուեցան թատերական և երաժշտական ներկայացումներով որք ոչ սակաւ զուարճացուցին հանդիսականները։ Հայ—հոս մէկանաց մարդկանց վարժարանին քննութիւնն առանձին կատարուեցաւ, իսկ պարզևաբաշխութեան հանդէսն ի ներկայութեան խուռն բազմութեան՝ հայերէն և գաղղիերէն երգախառն և ծիծաղաշարժ թատերգութիւններով՝ որք չատ ու չատ զբօսեցուցին բոլոր հանդիսատեսներն և միանգամայն ցուցուցին իրենց յառաջդիմութիւնը թէ՛ Հայ և թէ գաղղիերէն լեզուաց մէջ։

Իսկ Մխիթարեան վարժարանի քննութիւնները խիստ հարևանցի կատարուեցան այս տարի՝ Տեսչութիւնն ուզելով ցուցնել աշակերտաց զանազան լեզուներու մէջ ըրած յառաջդիմութիւնը թատերական քառալեզու ներկայացումներով՝ որոնց ներկայ գտնուեցան, բաց ի ժողովրդեան խուռն բազմութենէն, Իտալիոյ և Պելժիքայի հիւպատոսները, Հանրային Պարտուց Վահէ. Նազարը, Ռէժիի Մուավինն և Աւստրիոյ և Անգլիոյ փոխ—հիւպատոսները՝ որք ամենքն ի նոյն երթևեկութեան և ի մեծ զարմանս՝ բուռն ծափահարութեամբ խրախուսեցին աշակերտները։ Ի շնորհաւորութիւն և յիշատակարանագրութիւն՝ վարժարանի Տեսուչին չնորհեցին փառաւոր ճաչի մը հրաւիրեց հանդիսականաց և ժողովրդեան երեւելի անձնաւորութիւնները՝ որք ոչ նուազ ներքնահանդէսներ խօսեցան կեցցէներով և լիութեամբ։

Ծունկ երկտեղ վարժարաններու քննութիւնները և մրցանակաբաշխութիւնները գեղեցիկ և գովելի կերպով կատարուեցան։ Ասոնց չքեղ հանդէսին՝ բաց ի ժողովրդէն Բարձր. Կուսակալն և Մէարիֆի Տեսուչը ներկայ էին գոհ և համ սրտով։ Այս ժողովուրդն իր ուսումնասէր եռանդովը վերջապէս տան հազար օսմ. լիրայով գլուխ հանեց՝ 40 մեծ աննակներով և լայն սրահներով իր մեծակառոյց վարժարանը՝ ուր առաջիկայ Սեպտեմբերին պիտի չաճախեն իրենց ամէն վարժարանի աշակերտները։ Արդարև նախանձելի օրինակ և փառք ու պարծանք ժողովրդեան։

Մ. ՌԱՖԱԷԼԵԱՆ

ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Թիւրքերուն մեծ մասին ճակատագիրն է անկիւնի նպաստաւոր հանգամանքները, զանազան նիւթերու իբր պատառ գործածուելու համար։ Պէտք է որ բան մը չկորսուի արեւին տակ։ Աւելի սովորութիւն մը և ատանդութիւն մ'է, որոյ դէմ կ'ըղդանքն մաքրութիւնն և առողջապահութիւնը։ Բարիզի Քաղաքապետական Տորթուրը, վերջապէս նկատի առնելով այս բաղձանքները, որոշեց այլ և այլ տեղեր թուղթերու մէջ ծրարել չտալ ուտեստի վերաբերեալ թուղթերը։ Դժբախտաբար խորհուրդ՝ Քաղաքապետական Ժողովին, կամք Բարիզի Քաղաքապետին։ Արդ, Քաղաքապետն յայտարարեց թէ այս որոշումը գործադրելէ առաջ վեց ամիս սպասելու է, «որպէս զի մասնաւորներու չսերը չվնասուին»։ Արդարեւ չսակիրները կրնան բաղձալի ըլլալ, եթէ գտնենք ծրարումի համար գործածուած տպակ թուղթերու և դպրոցական տետրակներու ծանրութենէն, որ տարին 14 միլիոն քիլոյի կ'հասնի։ Այս 14 միլիոնն ալ չի բաւեր և 6 միլիոն քիլօ աղտոտ թուղթ կ'ներածուի օտար երկիրներէ։ 7—8 տարի առաջ Մօնբէլիէի քաղաքապետական աշխատանոցը քննութիւն մը կատարեց այս մասին։ Մրբոման յատուկ թուղթի նմոյշներ բերել տուաւ և չորս դասակարգի բաժնեց. 1. Լրագիր և Հանդէս։ 2. Թերք, տետրակ։ 3. Վաճառատուներու հին տետրակներ։ 4. Մաքսային վարչութեան, Ռէժիի, եւն. հին տետրակներ։ Այս զանազան նմոյշներուն վրայ մանրազնին քննութենէն տեսնուեցաւ որ հին լրագիրները, գիրքերն ու տետրակները մէկ առողջապահական և թէ պարզ մաքրութեան տեսակէտով չատ անյարմար են գործածութեան։ Իսկ առևտրական և այլ տետրակներուն մասին կատարուած քննութիւնը նպաստաւոր եղած է։ Անոնք միւններուն հետ բաղդատելով աւելի մաքուր են և նուազ վտանգաւոր, այնպէս որ կարելի է չոր ուտելիքներ ծրարել անոնց մէջ։ Թաց ուտելիքներու համար բնաւ գործածելու չէ տպակ կամ ձեռագիր թուղթ։ Թէ ինչ վտանգ ունի հին թուղթերու գործածութիւնը, չատնոյ բացատրած է մեզ միկրոբազննութիւնը։ Հաշուած ու դաստաւորուած են այն բոլոր միկրոբներն որք կրնան պարակուիլ գրքի մը էջերուն մէջ։ Եթէ տպարանէն նոր ելած գիրք մը չատ միկրոբ չի պարունակէր, ընդհակառակն հիւանդներու ձեռքէ անցած գիրքերն իրենց թուղթին մէկ քառակուսի սանտիմէտրին վրայ միլին հաշուով 43 միկրոբ կ'պարունակեն։ Ասոնց մեծ մասը, անչոքշտ, անկարեւոր միկրոբներ են, բայց կան վտանգաւորներ ալ, ինչպէս թոքախտի, կեղծամկի եւն. միկրոբները, որք անվնաս ըլլալէ հեռի են, վասն զի երկար ատեն կ'պահեն իրենց գործունէութիւնը։ Վտանգին տեղութիւնը եչտելու համար, հունգարացի բժիշկ մը զանազան տեսակ միկրոբներ մշակած է թուղթերու վրայ և դրած է որ ամէնէն աւելի ապրած է թոքախտի միկրոբը։ 103 օրէն ետք, այդ միկրոբը կրնայ թոքախտը փոխանցել։ Կեղծամկին միկրոբը 28 օր կ'դիմանայ և ժանտատենդինը՝ 45 օր։ Նոյն բժիշկը փորձի համար հնդկահաւի մը ներքնամաշկին մէջ մտցուցած է դպրոցի կամ հասարակաց ընթերցարանի մէջ գործածուած գրքերու կտորներ և դիտած է մաշկատապի գոյացումը։ Ահա այսպէս փորձերով հաստատուած են հին թուղթերու միկրոբական վտանգները։ Բայց հին թուղթերը միայն ուտելիք ծրարելու չեն գործածուիր Եւրոպայի մէջ, քանի որ տուներու ճեմիչներուն մէջ անոնց գործածութիւնն անտարակուսելի է։ Ինքնին կրնայ մտածուիլ թէ այդ հին թուղթերուն իրրև պատառ գործածուելու անտեղութիւնն ևս առաւել կը չեշտուի ի մեծ վնաս հանրային առողջութեան։

ՏՔԻ. ՕՒՍ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ՏԻՒՐԻՒԻ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒ

Գեղարուեստական առարկաներու ամէնէն գեղեցիկ հաւաքածուներէն մին, զոր երբեք անհատ մը ունեցած ըլլայ, դեռ անցեալները նուիրուեցաւ Բարիզի քաղաքապետութեան, Շան զ'Ելիզէի Փոքրիկ Պալատին համար։ Այդ հաւաքածոն կ'վերաբերէր Մ. Տիւդիւի, ոչ վեռաւ Հռոմի մէջ, Յուլիս 11ին, և որ հետեւեալ պայմաններով կտակած է Բարիզ քաղաքին.— Ա. Քաղաքապետութիւնը պարտաւոր պիտի ըլլայ կտակարարին եղբօր՝ Մ. Էօժէն Տիւդիւի գերեզմանը, որ 1886էն ի վեր Բեռլաշէզի գերեզմանատան մէջ կ'գտնուի, պահել միշտ նոր վիճակի մէջ։ Բ. Հրետակը պիտի ընդունուի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 11էն առաջ, այսինքն կտակարար Մ. Օկիւսդ Տիւդիւիի մահէն երկու ամիս վերջ։ Գ. Հաւաքածոները Պզիկ Պալատին մէջ պիտի ցուցադրուին մինչեւ չորս ամիս, կտակին ընդունելութենէն վերջ։

Սէնի կառավարիչն և քաղաքապետական խորհուրդին նախագահն այս կտակի մասին պաշտօնապէս տեղեկացած ըլլալով, իրենց չնորհակալիքն յայտնած են Մ. Օկիւսդ Տիւդիւի կտակատար Մ. Թէօարտանի։ Որովհետև Բարիզի քաղաքապետական խորհուրդն հիմա նիստ չի գումարեր, արտասովոր ժողով մը պիտի հաւաքուի Օգոստոսի վերջը, այս կտակն ընդունելու։ Մինչեւ այն ատեն, նուիրուած առարկաներն մէկ մասնաւոր ցուցակը պիտի պատրաստուի։ Հաւաքածոն հիմա ցրուած վիճակի մէջ է, հանգուցեալ նուիրատուին Ռուէնի բնակարանին, ինչպէս նաև իր այն երկու դղեակներուն մէջ որոց մին կ'գտնուի Ռուէնի չրջակաները, իսկ միւսը՝ Հաւրի մօտ։ Առարկաներուն ցուցակը պիտի պատրաստէ Մ. Քայէն, Բարնավալէ Թանգարանի տնօրէնը, որ միևնոյն ատեն Պզիկ Պալատին Տնօրէնն է։ Այսպէսով, քաղաքապետական խորհուրդը ճշտիւ պիտի գիտնայ թէ հաւաքածոն ինչէ՛ բաղկացած է։ Մ. Քայէնի գործը մեծագոյն պիտի գիւրանայ սա պատճառաւ որ նոյն ինքն Մ. Տիւդիւի պատրաստել տուած էր արդէն չատ մը ցուցակներ։

Այն հմուտ անձերն որք քննած են հաւաքածոն, կ'ըսեն թէ ան կ'պարունակէ մեծ քանակութեամբ յունական, հռոմէական, ետրուսկեան և եգիպտական պղնձէ քանդակներ, փորագրուած փղոսկր, քանդակագործուած փայտի կտորներ, ոսկերչական և արծաթագործ հրաչալի առարկաներ, կիսաւածանկար հայկլներ և խեցեղէններ, սրահհանկներ, գեղարուեստական կահ կարասիներ, մոմենագրան մը, որուն գիրքերն աչխարհի ամէնէն փառաւոր կազմն ունին, դրամներու, որմանկարներու և փորագրութեանց ճոխ հաւաքածոյ մը։ այս վերջիններուն մէջ կը գտնուի Ռէմպրանտի Pièce aux Cent florins՝ որուն համար Մ. Տիւդիւի վճարած է մօտաւորապէս 100,000 ֆրանք։ Վերյիշեալ այդ հաւաքածոյին մէջ կան նաև Ռէմպրանտէ, Ռուբյատէլ, Հոպպեմայէ գծուած նկարներ, Լիմոժի կիսաուածանկարք, գեղարուեստական Վերածնութեան չրջանի գոհարեղէններ, իտալական ֆայանսեղէնք (majolique), արաբական և պարսկական անօթներ, խեցիի վրայ փորագրուած Հենրիկոս Բ.ի պատկերը, եւն. եւն։ Ինչիչներն հաւաքածոյին գին կ'դնեն առնուազն 6,000,000 ֆրանք։ Մ. Քարէն կ'կարծէ թէ Տիւդիւի հաւաքածոն մինակը պիտի բաւէ Պզիկ Պալատին կէսը լեցնելու։

Այս կակը Քաղաքապետութիւնը կ'ազատէ մեծ հոգէ մը, քանի որ հակառակ այն իրողութեան թէ որոշուած էր որ Պզիկ Պալատը Քաղաքապետարանին Թղթարեւտուր Թանգարանն ըլլայ, տակաւին մինչեւ այսօր գեղարուեստական առարկաներ ձեռք անցուած չէին հոն դնելու համար։ Քաղաքապետութեան եղած նուէրն ամէն կերպով կատարեալ է։ Մ. Տիւդիւի Բարիզ քաղաքին կ'նուիրէ նաև մօտաւորապէս 4,000,000 ֆրանք. այդ դուժարն աւելի իսկ է Պզիկ Պալատին մէջ պէտք եղած կազմակերպութիւնը կատարելու և զայն բանալու համար մինչեւ առաջիկայ Յլր. 11, որ կտակարարին տուած պայմանագրին է։ Եթէ այս կամ այն կերպով Մ. Տիւդիւիի չատ դիւրին իրագործելի պայմանները չկատարուին, այն ատեն թէ՛ հաւաքածոն և թէ դրամը պիտի յանձնուի Հռոմ քաղաքին, որպէսզի Տիկնին Տիւդիւիի իտալական ծնունդէ էր։ Այդ անհատական պարագային մէջ կտակակատար պիտի ըլլայ Բարիզի իտալական դեսպանը։

Բ.ըէզ. 10 Օգտ.

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԻԵՐԸ

Այլ և այլ ազգերու պատերազմական նաւերուն հաւաժաւութիւնը ներկայացնող հետեւեալ վիճակագրութիւնը քաղուած է 1902ի գերմանական ծովային տարեցոյցէն։ Որպէս զի ընթերցողը կարենայ լաւ բաղդատութիւն մը ընել Անգլիոյ և միւս Պետութեանց մասին, 1906 թուականն ընտրած է, որ ատոնց ֆրանսական և ռուսական ծրագիրները գործադրուած պիտի ըլլան, ինչպէս նաև՝ միւս Պետութիւններուն կողմէ այս տարի քաւէարկուած նաւերը։

| | Զրահապատ | Զրահապատ Ա. դասակ | Զրահապատ Բ. դասակ | Զրահապատ Գ. դասակ | Զրահապատ Դ. դասակ | Զրահապատ Ե. դասակ | Զրահապատ Զ. դասակ | Զրահապատ Է. դասակ | Զրահապատ Ը. դասակ | Զրահապատ Թ. դասակ | Զրահապատ Ժ. դասակ | Զրահապատ Ժ. դասակ | Զրահապատ Ժ

ժամանում 2100 կողով ընդդէմ 1122 կողովի 1901ին։

Խուղակ.—Վաճառում 16,500 դանթար 55—59, 63—68, 70—75, 78—83, 88—90, 58—68, 30—36։ Հրապարակն ամուր, խնդրանք կայ, ծախողներն զգոյշ կ'կենան։ Յլս. 25ին Լիվրբուլի մթերքն էր 255 թօնօ ընդդէմ 615 թօնոյի 1901ին։

Գարի.—Ժամանում 328,000 քիլէ, վաճառում 256,000 քիլէ $10^1/_2$—$10^3/_4$, 11—$11^1/_2$, 13—$14^1/_2$։ Մթօք 260,000 քիլէ։ Հրապարակը կայուն, քիլէին 10—20 փր. անկում եղած է տեսակին համեմատ։

Ցորեն.—Ժամանում 8,600 պարկ, վաճառում 9,000 պարկ։ Հրապարակը թոյլ, օխային 2—3 փր. անկում կայ անցեալ եօթնեկին գիներուն վրայ։ Ծախուած է Նրլի 46 փր. օխան, Ուշաք 52—64, Էնկիւրի 54—64, Մերսին 52—56 փր.։ Մթօք 9,700 պարկ։

Մեքեան.—Ծախուեցաւ 65—69 փր. օխան Եւրոպայի համար, և 70—75 փր. օխան տեղական սպառման համար։ 80,000 օխա ալ ալիւրէ ծախուեցաւ 67 փր. օխան Տիքքիլի յանձնելի։

Բակլա.—Ժամանում 14,500 պարկ, վաճառում 18,000 պարկ $34^3/_4$—$34^1/_4$ փր. օխան, և 50,000 օխա $34^3/_4$ փր. Տիքքիլի յանձնելի։ Մթօք 7,000 պարկ։

Սուլթանիէ չամիչ.—500 պարկ եկաւ այս շաբաթ և ծախուեցաւ 6—$6^1/_2$ ղշ. օխան։

Գինիճ.—15 օրուան մէջ ժամանած են 4 պարկ սև, նոր ապրանք և ծախուեցան $6^3/_4$—7 ղշ. օխան։ Այս տարուան բերքը քիչ կ'երևի։

Դեղին մոմ.—15 օրուան մէջ ծախուեցան 800 օխա 20—$20^1/_2$ ղշ. օխան։ Հրապարակն ամուր, ապրանք չկայ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆՆ ԻՆՉՊԷՍ ԼՍՈՒԵՑԱՒ Ի Ս. ՀԵՂԻՆԷ.— Քէյփթաունի տարեգրութեանց մէջ, Յուլիս 30ին կէսօրէ վերջ, նմանը չտեսնուած տեսարան մը տեղի ունեցաւ. Տեղական Ֆէրրարայի և Օր. Տըլարէյի հարանիքէն վերջ պզտիկ պետերն հաւաքուած մեծ ամբոխ մը աշխէ բանախօսութիւններ ըրին։ Ամբոխը որուն մէջ կային անգլիացիներ, աֆրիքանտըրներ և Մալայեանք, երկու հազարի չափ կ'հաշուուէր։ Պօէր զօրավարները բուռն կերպով ծափահարուեցան։ Զօր. Տէվէդ շնորհակալութիւն յայտնեց ներկաներուն, իրենց խանդավառ ընդունելութեան համար։ Զօր. Պէն Վիլժօէն որ տակաւին նոր հասած էր Ս. Հեղինէէն, ըսաւ թէ այդ կղզին գտնուած միջոցին մեծ ուշադրութեամբ հետեւած էր Հարաւային Ափրիկէի մէջ դէպքերու ընթացքին, և պզտիկ դասին յաջողութեանը վստահ էր։ Այդ պատճառաւ, հաշտութեան գոյացման, ինչպէս նաեւ հանրապետութեանց անձնատուութեան լուրը ծովերուն վրայէն կայծակի մը պէս հասած էր իրեն, և բանակեղին մէջ ընդհանուր յուսախաբութիւն յառաջ բերած էր։ Երբ հաշտութեան առաջին լուրերն հասան, իրիկուն էր, և թէպէտ ոչ ոք գիտէր թէ ի՛նչ էին պայմանները, բայց ամէն մարդ սկսաւ զուարթութեան ցոյցեր ընել ու անդադար երգել մինչեւ յաջորդ առաւօտ։ Ոչ ոք քնանալ ուզեց։ Կարելի է երեւակայել այն ապշեցումը զոր զգացին յաջորդ օրը, երբ հաշտութեան պայմաններն հրատարակուեցան։ Սակայն և այնպէս, բանտարկեալները, միաձայնութեամբ ինքզինքնին զերծ զգացին պատասխանատուութենէ և անպատուութեան ոչ մէկ բառ արտասանուեցաւ այն պզտիկ զօրավարներուն դէմ, որք մինչեւ վերջին չունչերնին կռուած էին։ Ամէնքն ալ այնքան վըստահութիւն ունէին իրենց պետերուն վրայ որ, ապահով եղան թէ առանց Աստուծոյ հետ խորհրդակցելու չէր որ անձնատուութիւնը կատարուած էր։ Պօէրները, չարունակեց Զօր. Վիլժօէն, տեղի տուին, որովհետեւ հասկցան թէ, եթէ անգլիական հպատակ ըլլան, ինչպէս որ եղան հիմա, իրենց լաւագոյն ընթացքը պիտի ըլլայ, խաղաղ, անվրդով և հլու ապրիլ։ Կարծիք յայտնեց թէ Աֆրիքանտըրներն օրինաւոր կերպով մը պիտի գործակցին գերմանական տարրը, ինչպէս նաև երկրին ընդհանուր շահերը զարգացնելու համար։ Զօրավար Պօթա ընդհանուրին խորհուրդ տուաւ հաշտ քաղաքականութեան մը հետեւելու, և այն տեսակ լայն գիծերով քաղաքականութեան մը որուն ամէն ոք համամիտ գտնուի։ Թշնամական արարքներ, ըսաւ, ամէնէն առաջ պէտք է վերցուին։ Հարաւային Ափրիկէն, արեւին տակ գտնուած ամէնէն չքեղ և սիրուն երկիրն էր և նորէն կարելի է զայն ամենուն համար երջանիկ վայր մ'ընել։ Ամէնքդ ալ միաձայնութեամբ գործակցեցէք անոր բարօրութեան համար։

ՊՕԷՐ ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐԸ.—Յլս. 30ին Լուի Պօթա, Տէվէդ և Տըլարէյ զօրավարներն այցելեցին Քէյփթաունի կառավարչին եւ վարչապետին։ Այս երկու այցելութեանց միջոցին երկու կողմէն ալ խորունկ համակրանքի արտայայտութիւններ եղան։ Առաւօտն կանուխ, երեք զօրավարները դէպ ի Սաութէմփթըն ճամբայ ելան. կառքերով փողոցներէն անցած միջոցին ժողովուրդին կողմէ բուռն կերպով ծափահարուեցան։ Միակ անպատեհ տեսարանին առիթ տուաւ կառքերէն մէկուն մէջ նստող անձ մը որ Թրանսվալի դրօշակ պարզեց։ Կառքին մէջ գտնուող միւս անձերն անմիջապէս դրօշակն առին և այս քիչ մը չափազանց խանդավառ Աֆրիքանտըրը զսպեցին։ Ամբոխը մինչև Սաքսըն շոգենաւը գնաց, ուր զօրավարները մտան կրկին և կրկին խանդավառութեան ցոյցերու մէջ։ Իշխանութիւնն ամենափոքր ջանք մը իսկ չըրաւ ցոյցերը զսպելու համար։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ԵՒ ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԷՐ.—Վիլհէլմ կայսր յոյս յայտներ է որ Լորտ Քիչնէր Գերմանիա պիտի այցելէ դէպ ի Հնդկաստան մեկնելէ առաջ։ Ծանուցեր է Լորտ Քիչնէրի թէ Գերման բանակին համար մեծ հաճոյք մը պիտի ըլլայ իրեն պէս նշանաւոր զինուորականի մը բարի գալուստ մաղթելու առիթ ունենալ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ.—Թէև զրոյցներ կ'շրջին Լոնտոնի մէջ թէ Թագաւորն ի վիճակի պիտի չըլլայ տոկալ թագադրութեան պատճառելիք յոգնութիւններուն, բայց Լոնտոնի բժշկական կարեւորագոյն թերթերն այս մասին աւելի որոշ կ'խօսին։ Լէնսէթ կ'ըսէ.—«Առիթէն օգուտ կ'քաղենք յայտարարելու թէ ո՛չ մէկ բան վախ կուտայ թէ Ն. Վեհափառութիւն անկարող ըլլայ որոշեալ օրը ներկայ գըտնուելու թագադրութեան արարողութեան։» Պրիթիշ Մէտիքըլ Ճըրնըլ ալ կը յայտարարէ. «Եթէ իրական պատճառ մը տեղի չունենայ, չի վախցուիր որ թագադրութեան մասին նոր յետաձգում մը ըլլայ. ամէն մարդ թող վստահ ըլլայ թէ Թագաւորին առողջական վիճակը պիտի թոյլատրէ որ առանց վտանգի և չափազանց յոգնութեան, կարենայ արարողութեան ներկայ ըլլալ։»

ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԱՅՐ ԹԱԳՈՒՀԻՆ Ի ՓԱՐԻԶ.— Սպանիոյ Մայր—Թագուհին Ուրբաթ Բարիզ հասաւ, անկէ Վիէննա երթալու համար։ 23 տարիէ ի վեր առաջին անգամն է որ կ'թողու իր երկրորդ հայրենիքը։ Արդէն արտասահման երթալու համար Խորհրդարանէն արտօնութեան պէտք ունէր։ Իր ամուսնոյն Ալֆոնսօ թագաւորին մահուան անկողնոյն վրայ Թագուհին ուխտած էր Անմահականութեան ատեն բնաւ չթողուլ Սպանիան։ Այժմ որ պատանի Թագաւորը ձեռք առած է կառավարութեան ղեկը, Մայր—Թագուհին ազատուած է իր բարձր պարտականութիւններէ զորս այնչափ աչոխոյժով և կամքի ոյժով կատարեց, ամբողջ Եւրոպան սքանչացնելով։ Ալֆոնսօ թագաւորը մինչև Ֆրանսայի սահմանագլուխն ընկերացած է իր մօր։ Թագուհւոյն փափաքին համեմատ պաշտօնական ընդունելութիւն չէր եղած։ Սահմանագլխին վրայ իր զաւկէն բաժնուած ատեն, թագուհին շատ արտասուեց, վասնզի առաջին անգամ ըլլալով կ'բաժնուէր իր զաւկէն, զոր ընդերկար իր բազկաց մէջ բռնած անընդհատ համբուրեց։ Վերջապէս Թագաւորը, որ ինքն ալ յանչափս յուզուած էր, բաժնուեցաւ իր մօրմէն։ Մինչեւ Պիարից, ամէն կայարաններու մէջ Ֆրանսացիք և Սպանիացիք եռանդագինս կ'ողջունէին Թագուհին։ Բարիզի Օռլէանի կայարանին մէջ գիշերը 300 հոգի կային Թագուհին ողջունելու համար, որոց մէջ էր նաև սպանիական դեսպան Մընի մարքիզն և իր կինը։ Թագուհին, որ ցարդ իր Վեհ. ամուսնոյն սուգը կ'պահէ, սև չըյլազգեստ հագած էր և սև գլխարկ կ'կրէր, ուրկէ վար կ'իջնէին ոսկեթել մազեր։ Թագուհիին հետ էր իր դուստրն Ինֆանդին Մարի Թերէզ, Տօն Քարլօս դքսուհին, Մ. Բալտինօ և Սպանիոյ աւստրիական դեսպան Կոմս Տիւպաքի։ Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ Մ. Քրոզիէ, յանուն Մ. Լուպէի բարի գալուստ մաղթեց։ Աւստրիական դեսպանատան կողմէ Թագուհին ընդունուեցաւ գործակատար Քոնթմանթէն Տիւպայէ։ Սպանիոյ նախկին ծերունի Թագուհի Իզապէլլա, իր կողմէն ղրկած էր արքունապետ Կոմս Բարօսնըը. սպանիական գաղթականութեան ազնուականներէն շատեր ալ փութացած էին բարի գալուստ մաղթել։ Երբ Թագուհին եւ իր դուստրը կ'մեկնէին կայարանէն, բազմութիւնը գոչեց «Կեցցէ՛ Թագուհին, կեցցէ՛ Ինֆանդին, կեցցէ՛ Թագաւորը, կեցցէ՛ Սպանիա»։ Թագուհին և իր դուստրը, Օթէլ Մէօրիս իջած են Ռիվօլի փողոցին մէջ ուր բնակած է նաև Եղիսաբէթ Կայսրուհին։ Մարի Քրիստին, դեռ Ալֆոնսօ թագաւորին հետ չամուսնացած, նոյն յարկին մէջ բնակած էր։ Թագուհին իր օթեւանին մէջ եւս ընդունեց սպանիացի ազնուականներ, որոց մէջ էր նաեւ Ալպայի դուքսը։ Այսօր Լուվրի թանգարանն և Քոնսէրժըրի պիտի այցելէ և յետոյ այցելութիւն պիտի տայ իր կեսուրին' Իզապէլլա Թագուհւոյն։ Վաղն իրիկուն պիտի մեկնի Բարիզէն։

ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ.— Էլիզէի մէջ գումարուած Նախարարաց Խորհուրդին մէջ որոշուեցաւ ձեռք չդպչնել հիւանդանոցներու, որբանոցներու, անկախ դպրոցներու Քոյրերուն, բայց անոնցմէ զատ միւս վանապատկան հաստատութիւնները փակել։ Դիտելի է որ օրէնքին այս գործադրութենէն բուն վնասուողները կ'ըլլան ո՛չ թէ կրօնական Միաբանութիւնք, կամ իրենց հարուստ պաշտպանները, այլ գործաւոր դասակարգերը, որոց զաւակները կա՛մ ձրիաբար և կամ շատ պզտիկ թոշակով մը կ'դաստիարակուէին մայրապետներուն ձեռքով։ Արմատական—ընկերվարական Դաշինը զբաղեցուցած է ո՛չ միայն Օրլէանականներն և Ազգայնականները, այլ նաև Հանրապետականաց շատ կարեւոր մաս մը։

* Մ. Քօմպ փակման կարգ մը հրովարտակներ ղրկեց Հանրապետութեան նախագահ Մ. Լուպէի ի Ռամպուլյէ ստորագրութեան համար, բայց Նախագահը զանոնք չէ ստորագրեր, որովհետեւ Միաբանութեանց Օրէնքին 13րդ յօդուածը կ'տրամադրէ թէ հրովարտակները պէտք է ստորագրուին Նախարարաց Խորհուրդին մէջ։ Այս էր պատճառն որ նախարարք անցեալ ուրբաթ օր Ռամպուլյէ գացին գումարուելու, նախագահութեամբ Մ. Լուպէի որ հրովարտակներն ստորագրեց։

* Բարիզի Քաղաքապետական Խորհրդոյ նախագահ Մ. Էքիւզիէ Մ. Քօմպի հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ դպրոցներուն փակման հետեւանօք Ֆրանսական մայրաքաղաքին մէջ առաջ եկած կացութեան մասին։ Քաղաքապետն հարցուց Մ. Քօմպի թէ պէտք եղածին պէս գնահատա՞ծ է ղըպրոցներու փակման հետեւանքները, որով առ նուազն 8,000 աղայք պիտի զրկուին պարտաւորիչ կրթութեան օրէնքին համակերպելու միջոցներէն։ Անոնց կրթութիւն տալու համար պէտք է որ Քաղաքապետական Խորհուրդը 40 միլիոն փր. ծախսէ։ Բայց վարչապետ Մ. Քօմպ չընդունեց Քաղաքապետին այս կարծիքը, ըսելով թէ Բարիզի Կըրթական Պաշտօնեան վստահեցուցած է զինք թէ կարելի է տեղ գտնել քաղաքապետական արդի դպրոցներուն մէջ վանական դպրոցներն յաճախող տղայոց մեծագոյն մասին։ Մ. Էքիւզիէ համակարծիք չեղաւ։

ՍԸՐ ՌԸՏՎԸՐՍ ՊՈՒԼԼԸՐ ԵՒ ՊՕԷՐՆԵՐԸ.—Անցած շաբաթ օր, կէսօրէ վերջ, Պուլլըր Պլումֆիլի վարժարանին մէջ մրցանակները կ'բաշխէր։ Վարժարանին Տնօրէնն ըսաւ թէ Սըր Ռըտվըրս Պուլլըր մեծ ծառայութիւն մ'ըրած էր իր երկրին, և իր զինակիցներուն կեանքն ու ինչքն իրեններէն աւելի թանկագին նկատած էր։ Զօր. Պուլլըր, մրցանակաբաշխութենէն վերջ ըսաւ թէ կեանքը մեծագոյն կըրթիչն է, և յորդորեց աշակերտներն որ իրենք իրենց հաշուոյն խորհին անկախաբար։ Պօէրական պատերազմին ամէնէն յատկանշական կողմն այն էր որ, ըսաւ, թշնամին յաճախ մեծ յաջողութիւններ ձեռք կ'ձգէր աննշան թիւ մը ունենալով միայն. այս երեւոյթին բացատրութիւնը սա էր թէ Պօէրներն իրենց ապրած կեանքին պայմաններովն իսկ ստիպուած էին իրենց անձին համար խորհիլ և գործել, և գիտէին թէ ի՛նչպէս պէտք է խնամել իրենց անձը։ Անոնք գիտէին թէ ի՛նչ էր ըրածնին, թէ ի՛նչ էր ընելիքնին, և թէ ի՛նչո՞ւ կ'ընէին, բայց եթէ հարցուէր իրենց հաւանականաբար չպիտի կրնային բացատրել, թէպէտ իրողութիւնն այն էր որ անոնց ըրածը միշտ չիտակ էր։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ.—Իտալիոյ և Զուիցերիոյ միջև գոյացած միջադէպը վերջնապէս փակուած է։ Պէռնի Նորընտիր իտալական դեսպանը պիտի ըլլայ Ավարնայի դուքսը, այժմ Աթէնքի դեսպան, որու պիտի յաջորդէ Մ. Սիլվէստրէլլի։ Իտալեան մամուլը միաձայնութեամբ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Գերմանիոյ, Պրուսիոյ ջանքերուն համար զ՚որ ըրաւ սոյն գժտութեան լուծման համար։

ՇԱՆՂԱՅԷ առնուած լուրեր կ'ծանուցանեն թէ Կափւմարտրիկներու չարժումը վտանգաւոր հանգամանք մը սկսած է առնել։ Եռնեամի զօրքերն ամբողջովին ի փախուստ դարձան։ Բոլոր նահանգը Կափւմարտրիկներու ձեռքն է։ Բեղերապուրկէ ղրկուած լուրերն ալ կ'տեղեկացնեն թէ Մանչուրիոյ մէջ ռուսական զօրքերու նահանգն յետաձգուած է սա պատճառաւ որ երկիրն ամէն ու սարսափի մատնուած է աւազակներու երեսէն։ Այս վերջիններն անցեալներն երկու ռուս վաճառականներ ողջ ողջ այրած են։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Թերթ մը կ'յայտարարէ թէ բոլոր սլաւ երկիրներու գեղարուեստական և ճարտարարուեստական առաջին ցուցահանդէսը պիտի կազմակերպուի Բեղերսպուրկի մէջ, Մեծ Դուքս Ալեքսանդր Միխայլովիչի հովանաւորութեան տակ։ Այս կազմակերպութեան պիտի մասնակցին ռուս բարեգործական Ընկերութիւնը, ինչպէս նաեւ վաճառականութեան և ճարտարարուեստի քաջալերման Ընկերութիւնը։ Ցուցահանդէսին գլխաւոր նպատակն է Ռուսիոյ և միւս սլաւ ազգերուն միջև դիւրացնել առեւտրական ուղղակի փոխանակութիւնները։ Ցուցահանդէսը կարգադրիչ մասնախումբի նախագահն է ելմտական նախարարութեան օգնական Մ. Քօվալէվսքի։ Յուլիս 11ին (Հ. Տ.) գումարուած ժողովի մը մէջ, մասնախումբն որոշեց որ ցուցահանդէսը տեղի ունենայ 1904ին, Թօրիդ դղեակին մէջ։ Մեծ բաժին մը պիտի տրուի սլաւ ազգութեանց այն զանազան հաստատութիւններուն, որք ռուսական հողէն դուրս կ'գտնուին։ Ցուցահանդէսին համար ընդունուելիք առարկաները, ինչպէս նաև անոնք որ իբր նուէր պիտի տրուին, պիտի կազմեն ռուս ցեղաբանական, գեղարուեստական և ճարտարարուեստական թանգարան մը։

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Անցեալ Դշ. կրթական նախարար Մ. Շոմիի նախագահութեամբ Սորպօնի մէջ տեղի ունեցաւ մրցանակաբաշխութեան տարեկան հանդէսը, Բարիզի և Վէրսայլի Լիսէներուն քննութեանց մէջ յաջող եղած աշակերտներուն համար։ Նախարարն իր ուղերձին մէջ ապահովցուց թէ կրթական նոր ծրագրին մէջ դասական կրթութեան նուազում չկայ։ Ըսաւ թէ ամէն անոնք որ Համալսարանը կ'ճանչնան, լաւ գիտեն թէ արդի ժամանակներու բոլոր յեղաշրջումներուն և կերպարանափոխութիւններուն մէջ անիկա հաւատարիմ պիտի մնայ իր աւանդութեանց. յետոյ աւելցուց. «Այդ աւանդութիւնը զանց ընելն և այդ դասական զարգացումը լքելը պարզապէս ապերախտ ըլլալ և նուիրական պարտականութեան մը մէջ թերանալ պիտի նշանակէր։» Սակայն և այնպէս, աշխարհ կ'յառաջդիմէ և դասական կրթութեան կարելի չէ տալ գերակշռութիւն մը և բացարձակ առանձնաշնորհումներ։ Ցերեկոյ Մ. Շոմի գիտութեանց ուսման վրայ մեծ գովեստով խօսեցաւ։

* Բարիզի երեսփոխան Մ. Ֆիրմէն Ֆօռ քանի մը օր առաջ գրած է արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէի, ծանուցանելով թէ Երեսփ. ժողով գումարուելուն պէս, հարցապնդում մը պիտի ուղղէ իրեն, «Ֆրանսայի առնելիքատէրներուն դէմ Փորթուկէզ կառավարութեան իր յանձնառութիւններուն թերանալուն վրայ։»

ՆՈՒԷՐ ՄԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ.—Իշխան Կոքսէվ, համբաւաւոր ցեղապետ Կուլմիքեանց, և Ռուսիոյ մէջ գլխաւոր արջառաբոյծներէն մին, անցեալներն Էտուարտ Թագաւորին ղրկեց քանի մը ազնիւ կուլմիք արջառներ։ Թագաւորը շնորհակալութիւն յայտնեց ցեղապետին, բայց դաւ ի սիրտ խոստովանեց թէ անկարող է ընդունիլ զանոնք, որովհետեւ անգլիական օրէնք մը կ'արգիլէ օտար արջառներու ներածումը։

ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐՆ ՅԱՆԳԼԻԱ.—Այս տարւոյ սկիզբէն մինչև Յուլիս 27 ժառանգական տուրքերէն Անգլիա գանձած է 5 միլիոն 124,000 ստեռլին, բաղդատմամբ 4 միլիոն 268,000 ոսկիի անցեալ տարւոյ նոյն շրջանին մէջ։ 1894էն ի վեր ժառանգական տուրքերը կանխաւ եղած հաշիւներէն աւելի եղած են. այս տարի կէս միլիոն ոսկի աւելի պիտի ըլլան ելմտական նախարարին ըրած հաշիւներէն։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՆՅԱՅՏԱՑՈՒՄ ՄԸ.—Մատրիտէ կ'հեռագրեն.— Զրոյց կ'շրջի թէ Կարթագինէի Ֆրանս. հիւպատոսին աղջիկը, որ անցեալ տարի խորհրդաւոր պարագաներու տակ աներևութացած էր, այնպէս կարծուելով թէ մեռած է, տեսնուեր է վերջին ծայր խեղճ վիճակի մէջ ի Կարիւլ (Ալժերիոյ նահանգ)։ Նաև կ'ըսուի թէ աղջիկն Ալժերիոյ մէջ հիւպատոսարան մը պատսպարուեր է։

ՊՐԻՒՍԷԼԷ կ'հեռագրուի թէ Անգլիոյ Թագաւորութեան օտար երկիրներու թղթատար հարիւրապետ Հարրի Թէյլըր, որ դիւանագիտական թղթոց պայուսակը կ'տանէր, կողոպտուեցաւ ի Պրիւսէլ, Հուսիսի կայարանին մէջ. գողցեր են պայուսակը, որ կ'պարունակէր Լոնտոնէ ի Բեղերսպուրկ տանուած կապոց մը, անցագիրներն ու պաշտօնագիրները։ Հարիւրապետ Թէյլըր անմիջապէս բողոքեց իշխանութեանց։ Քիչ մը ետքը պարապ պայուսակը գտնուեցաւ արճարանի մը ճեմիշին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ.—Յուլիս 31ի «Թայմզ» հետեւեալ գնահատումը կ'ընէ Լոնտոնի Սակարանին վրայ. «Հաշուեյարդարութիւնը վերջացաւ, առանց անանկութիւն մը հաշակուելու, այլ սակայն միշտ կարելի է որ տեղի ունենայ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, երէկ արտայայտուած մտատանջութիւնը գրեթէ բոլորովին փարատեցաւ, որովհետեւ գիներն աղէկ բռնուեցան, բաց ի ամերիկեան երկաթուղիներունը, որք տկար փակուեցան։ Գործառնութիւններն անկարեւոր են և առ այժմ կարելի չէ, արձակուրդներուն պատճառաւ, որ գործունէութիւնն սկսի։ Քոնսոլիտներն անփոփոխ կերպով $95^3/_8$ են հնչուն դրամով, իսկ $95^7/_{16}$ ալիւրէ։ (Ծ. ԽՄԲ. Անկէ ի վեր անգլ. Քոնսոլիտէն ինկաւ $95^1/_8$ի։)

ԹՈՒՆԱՒՈՐԻՉ ԿԻՆԸ.—Եւեսաննավէկ լոնէլ.—Մերթ ընդ մերթ Սէմ հօրեղբայրին երկրէն (Ամերիկա) մեզի կ'հասնին տարօրինակ լուրեր, կարծես թէ գաղտնիքներով հիւսուած ամենքն ալ։ Եւ ահա այս օրերս ալ ամերիկեան թերթերը կ'պատմեն քստմնելի դիւցազնութիւնները Ճէյն Թօբըն անուն թունաւորիչ կնկան մը։ Այդ կինն Եւեսաննավէկ անձեր սպաննած է. ան Եւեսաննավէկ մարդասպանութեանց հերոսուհին է, և իր ոճիրներուն թուովն ու տարածութեամբ, իր անգթութեամբ յաջողած է գլել անցնիլ մինչև իսկ Լիւքրէս Պօրճիան։ Այս դարասկիզբիկ թունաւորիչ կնոջ տիպարն ամէնէն կատարեալը պիտի ըլլայ. աւասիկ իր պատմութիւնը։ Հիւանդապահ կին մ'ըլլալով, իր առաջին զոհերն հիւանդանոցներու հիւանդներն եղած են. այդ մասին ինքն իսկ ըրած է խոստովանութիւնը, պարզ բայց սոսկալի նախադասութեամբ մը. — «Բժիշկներուն պէս փորձեր կ'կատարէի, և միակ ցանկութիւնս էր յաջող ելք մ'ունենալ «գիտական ուսումնասիրութիւններուս» մէջ։ Մնաց որ, չեմ գիտեր զոհերուս անունները, անձերն երբեք չէին շահագրգռեր զիս, այդ պատճառաւ, նոյն իսկ մօտաւորապէս անկարելի է ինծ ըսել թէ Քէմպրիճ Հիւանդանոցին մէջ քանի' հիւանդ կրցայ թունաւորել»։ Երբ Ճէյն Թօբըն հիւանդանոցէն ստիպուեցաւ ելնել, մասնաւոր սենեակ մը վարձելով, հարուստ ընտանիքներու հիւանդապահութիւն սկըսաւ կատարել։ Այդ միջոցներուն, իր թունաւորած զոհերուն թիւն ո՛վ գիտէ քանիի կ'հասնի. լոկ մէկ ընտանիքէ թունաւորած է տասնմէկ անձեր, ինչ որ պատճառ եղած է իր ձերբակալման և բանտարկման։ Արտաքոյ կարգի անհոգութեամբ մը, այս թունաւորիչ կին կ'հաւանի խոստովանիլ իր ոճիրները բոլոր մանրամասնութիւններով, և երկարօրէն կ'բացատրէ այն հաճոյքը զոր կ'զգար իր զոհերուն աչքերը գոցելով։ Այս դիւային հաճոյքէն զատ, Ճէյն Թօբըն կ'մղուէր կատարել իր չահատակութիւններն երկու գլխաւոր պատճառներով. Ա. դրամ չորթելու համար, Բ. իր ամուսնանալու անձնշին համար, ինչ որ չէր կրնար բնաւ գոհացնել։ Տեսնենք բժիշկներն ինչ պիտի ընեն այս քստմնելի թունաւորիչ կնոջ համար։

ՄԻԼԻԱՌԱՏԷՐԻ ՔՄԱՅՔ.—Պողպատի ամերիկեան Դրըստին նախագահ Մր. Շվապ ճարտարապետի մը յանձնեց Նիւ Եօրքի մէջտեղ շինել հսկայ ապարանք մը որ պերճութեան կողմէ պիտի գլէ անցնի ինչ որ երևակայութիւնը կրցած է յղանալ մինչև այսօր։ Այդ ապարանքը պիտի յիշեցնէ զանազան ճարտարապետութիւններն Լաւառի եղերաց պատմական հնօրեայ շէնքերուն որոց վրայ հիացած է Մր. Շվապ վերջին անգամ Ֆրանսա գտնուած միջոցին։ Ապարանքին արեւմտեան երեսը պիտի նմանի Շընօնսոյի դղեակին, արեւելեանը Ազէ—լը—Ռիտօ դղեակին և հիւսիսային ու հարաւային երեսները Պլուաի դղեակին երեսներուն։ Այս բոլոր երեսները պիտի միանան բոլորշի ճեմելիքով որ բակէն պիտի սկսի և պիտի յանգի ապարանքը շրջապատող ծաղկոցարդ զարդատախտերուն և զարատանին։ Շէնքը տաքցնելու, պաղեցնելու, հովահրելու և ելեկտրականութեամբ լուսաւորելու յատուկ գործիները պիտի զետեղուին անջատ շէնքի մը մէջ որ զարատանին մաս պիտի կազմէ։ Մատրան և հանդիսից սրահին քովը պիտի բարձրանայ աշտարակ մը ուրկէ պիտի դիտուի քաղաքին, նաւահանգստին և գետին հիանալի տեսարանը։ Մր. Շվապ միտքը դրած է ժամացոյց մ'ալ դնել աշտարակին վըրայ։ Շէնքին գլխաւոր մասը պիտի կառուցուի կրանիդէ և քարէ, իսկ երկու թեւերը' մասամբ քարէ և մասամբ աղիւսէ։ Բոլոր ատաղձը պիտի ըլլայ պողպատէ, որպէս զի հրդեհի վտանգ չըլլայ։ Անցնինք այժմ ներքին զարդարանքին։ Մեծ սրահը, սանդուղն և ընդունելութեան անդաստակը պիտի զարդարուին Ֆրանսուա Ա.ի դարուն ոճով, ճաշարանը' Հանրի Բ.ի ոճով, Սալոնը' Լուի ԺԶ.ի ոճով եւ ճաշասրահը' Կօպլէնի գորգերով։ Մեծ սրահը պիտի յիշեցնէ փլանտրական ոճը, նախաճաշի սրահը' Լուի ԺԴ.ի ոճն եւ գինդամուղի սրահն Հանրի Դ.ի ոճը։ Երկրորդ յարկի բոլոր սենեակները պիտի զարդարուին Լուի ԺԶ.ի ոճով եւ երրորդինը' Ուէժանսի ոճով։ Զարդարանքի աշխատութիւններուն մեծ մասը պիտի յանձնուի ֆրանսացի մեծանուն արուեստագէտներու։ Այս եզական ապարանքը պիտի արժէ 15 միլիոն տոլար, առանց հաշուելու հողն որու համար 5 միլիոն տոլար վճարած է Մր. Շվապ։

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԸ.—Մինչև հիմակ ընդհանրապէս Միացեալ Նահանգներն էին որ Մէյնի կամ Օրէկոնի նաւարաններուն մէջ կը շինէին վեց կամ նոյն իսկ եօթն կայմով առագաստանաւեր։ Բայց այս անգամ Գերմանիա է որ կ'չահի առաջնութիւնը։ Համպուրկի մէջ ծով իջուցուեցաւ առագաստանաւ մը որու քով գրեթէ ընկոյզի պատեաններու տպաւորութիւնը պիտի ընեն ամերիկեաններ, վասնզի գերմանական առագաստանաւը 12,000 թոնօ ապրանք կրնայ տեղափոխել։ Բրէօսէն, հսկայ առագաստանաւը, ունի 131 մէթր և 75 սանդիմ երկայնութիւն և շինուած է պողպատէ։ Թէև հինգ կայմ ունի և 58 մէթր բարձրութիւն, բայց մէկ ժամուան մէջ 17 հանգոյց տեղ կ'երթայ։

Մ. ԼԷՊԻՆԻ ԳԼԽՈՒՆ ԵԿԱԾԸ.—Մ. Լէպին, ոստիկանութեան վերատեսուչը, ամէն ատեն ի Բարիզ ծպտեալ կ'պտըտի քաղաքին գլխաւոր փողոցներէն մինչև ամէնէն աննշաններէ։ Իր այս արկածախնդիր ոգին անցած իրիկուն գէշ խաղի մը ենթակայ ըրաւ զինք։ Ցարդոյ ոստիկանապետ ալ խուժանին մէջ գտնուելով, ապահովաբար ոստիկանի մը ուժով բազուկին և գաւազանին ծայրին համը պիտի առնէր, եթէ չփութար ինքզինքը ճանչցնելու։ Քիչ յետոյ, մինչ կ'ճաշակէր տուն երթալ, նախորդ ոստիկանական նախարար Մ. Անտրիէօյի որդւոյն հանդիպեցաւ. «Օ՜, բարեւ, Լէպին», ըսաւ երիտասարդը քիչ մը պոռալով. ատոր վրայ խռնուած բազմութիւնն ալ միաձայն սկսաւ պոռալ. «Բարե՛ւ, Լէպին, բարի լո՛յս, Լէպին», ինչ որ չատ հաճոյալի բան մը չէր մեծարոյ ոստիկանապետին։

* Ուրիշ անգք մ'ալ Քարդիէ Լաթէնի մէջ տեղի ունեցած է։ Երիտասարդ և բարձրահասակ օրագրող մը կ'ջանար զինուորական շղթան կտրել, բայց ի զուր. վերջապէս, «զիս չէ՞ք կրնար ձերբակալել» պոռաց։ «Ինչո՞ւ համար չենք կրնար», հարցուց ոստիկանը։— «Որովհետեւ ես Եւա Իսմպէլն եմ»։ Այդ բառախաղին համար ձգեցին որ անցնի։ (Ծ. ԽՄԲ.— Ընթերցողները կ'յիշեն անշուշտ թէ Եւա Իսմպէլը ձերբակալել կարելի չէ եղած մինչև հիմա։)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Մշոյ կառավարիչ անուանուեցաւ Բիւրզէրէնի հրաժարեալ կառավարիչ Մահմուտ փաշա։

Քէսրիէի Գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Պրուսայի Նահանգին ոստիկանութեան հանգստեան կոչուած հարիւրապետներէն Եանգօ էֆ.։

—Սանիէի աստիճան տրուեցաւ Փ. շրջանակի Թաղապետութեան Մալ—Մէմուրը Րէչիտ պէյի և Դ. շրջանակի Թաղապետութեան տրոց քարտուղար Նուրի պէյի. Սալիսէի աստիճան' Ատաբազարի Մալ—Միւտիրի Միւրթէզա էֆ.ի։

—Իմթիազի ոսկի չքանշան տրուեցաւ Ա. զօրաբաժնին զինուորական առաքմանց նախագահ Գնդ. Իպրահիմ պէյի։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ.—Վեհ. Սուլթանն երէկ հեռագրով շնորհաւորեց Ռուսիոյ Վեհ. Ձարին մօր' Մարիա—Ֆէոտորովնա Մայր—Կայսրուհւոյն անուան տարեդարձը։

ՌՈՒՍԻՈՅ Մայր—Զարուհւոյն անուան տարեդարձին առթիւ, երէկ առաւօտ գոհաբանական աղօթք մատուցուեցաւ Պէյօղլուքէրէի ռուսական դեսպանատան մատրան մէջ։ Ներկայ էին ռուսական գործակատար Մ. Զէրպաչէվ, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի աւագ պաշտօնատարք, պաշտօնակալներուն հրամատարք և սպայք։ Կրօնական արարողութենէն վերջ, Մ. Զէրպաչէվ ընդունեց ներկայից շնորհաւորութիւնները։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐ.—Թղթատարական բարենորոգմանց յանձնաժողովին որոշմամբ, որ վաւերացած է Կայսերական Իրատէով, շրջուն թղթատարներն 5 դասակարգի պիտի բաժնուին և 500էն մինչև 900 ղշ. ամսաթոշակ պիտի ստանան։ Ասոնց երթևեկութեան ժամերը կարգադրելու և Պոլսոյ թղթատարական պայուսակներուն բացման և փակման ներկայ գտնուելու համար Սէր—Մէյմուրի տիտղոսով յատուկ պաշտօնեայ մ'ալ պիտի անուանուի 1000 ղշ. ամսաթոշակով։ Սև ծովու թղթատարութեան 71 Թաթարներէն 15ը ծերացած ըլլալով, անոնց տեղ ուրիշներ պիտի անուանուին։ Թաթարներուն ամսաթոշակները 600 ղրուշի պիտի բարձրանան, և իրենց պաշտօնին մէջ բարւոք ծառայութիւն մատուցանողներուն թոշակները պիտի աւելնան 4 տարին անգամ մը 50ական ղրշ. մինչև որ ամսաթոշակն 800 ղրշ.ի հասնի։ Թաթարներուն (Թղթատար) նախկին կերպարանքը պիտի պահուի, և 1000 ղրշ. ամսաթոշակով Թաթարներու Պետ մ'ալ պիտի կարգուի, որ Պոլսոյ կեդրոնական Նամակատան իրաւասութեան տակ պիտի ծառայէ իր երկու օգնականներուն հետ, որք 800ական ղրշ. ամսական պիտի ստանան։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՅ Տնօրէն Խայրի պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը Համա պիտի երթայ, Իսմայիա—Համա երկաթուղւոյն Պաալպէք—Համայի գծին պաշտօնական ընդունելութիւնը կատարելու։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ.—Աւստրիական դեսպան Պառոն Քալիչէ և Հելլէն դեսպանատան գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին և Արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդին նախագահ Քօմանտան Պէռժէ եւ երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին հետ։

—Անատոլուի երկաթուղւոյ ընկերութեան Տնօրէն Մ. Զանտէր երէկ տեսակցեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիւհտի փաշայի հետ։

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՎԱՇՏԵՐ.—Կայսերական Գ. Զօրաբանակին շրջանակին մէջ ի զէն կոչուած 10 վաշտ յաւելուածական զօրքերն իրենց ռազմափորձերն աւարտած ըլլալով արձակուեցան և անոնց տեղ 400ական հոգինոց ուրիշ 10 վաշտեր ի զէն պիտի կոչուին ռազմափորձեր կատարելու համար։

ՀՐԴԵՀ.—Այսօր, ժամ 5ին հրդեհ ծագեցաւ, Ղալաթիա, Պալըք—Բազար, Եօմէր փողոց, Իլեմնիի վաճառատան մէջ ուր մանճակալ, աթոռ են. կ'ծախուէին։ Շէնքն ամբողջ այրեցաւ ապրանքներով միասին։

ՊԱԼԸՔԼԸՅԻ յունական հիւանդանոցին մէջ վիրաբոյժի մ'ընտրութեան համար վերջին մրցումը կիր. օրը տեղի ունեցաւ։ Մրցման առարկան էր հիւանդանոցի հիւանդներէն մէկուն ախտը ճանչնալ և դարմանելու եղանակն որոշել։ Այս մրցման մէջ ալ Տոքթ. Սկուրաէֆսս չահեցաւ յաղթանակը։ Բըն-

Նոյն յանձնաժողովին հետեւապէս անոր անուանումն յանձնարարեց հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան։

ԲՕԼ ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՉԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ.—Իտալական հիւպատոսարանն ընդունեց այն իրաւախոհութիւնը, որ վերջ կուտայ Բօլ Սթէֆանովիչի ժառանգութեան դէմ Տիկին Բօնագանդինիտիսի բացած դատին։ Այս իրաւախոհութեան զօրութեամբ, Տիկին Բօնագանդինիտիսի զաւակներն 30,000 ոսկի պիտի ստանան երբ չափահաս ըլլան։ Այս գումար ըստ օրինի աւանդ դրուեցաւ Քրէտի Լիօնէ Պանքան, իտալական հիւպատոսարանին տրամադրութեան տակ։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ.—Սամսոնէ Յլս. 18/31 թուով կ'գրեն թէ երեք օր անընդհատ յորդահոս անձրեւ տեղալով, ողողումներ պատահեր և քաղաքին փողոցներն հեղեղներու վերածեր են։ Մերզ—Իրմագ գետակն յորդելով, մօտակայ դաշտերն ողողեր է, քշելով նաեւ առժամեայ կամրջակն և ա'յն լաստակները, որք նոր կամուրջի մը շինութեան համար կանգնուած էին։ Հին կամուրջը ձմեռը փլած էր։ Չարշամպայի կողմը, Թէքէքէօյ աւանին մէջ, գիւղին մէջտեղէն անցնող գետակն յանկարծ յորդելով, ճամբուն վրայ ամէն բան աւրշտկեր է։ Ողողման օրը տօնավաճառի օր ըլլալով, մեծամեծ վնասներ պատահած են։ Ցարդ 40էն աւելի դիակներ գտնուած և շատ մը մարդիկ անյայտացած են։ Հեղեղանման անձրեւը վնասեր է նաեւ ծխախոտի մշակութեան։ Ծխախոտ մշակուած շատ մը արտեր քանդուեր են, և տեղ տեղ անձրեւաջուրերն արտերուն մէջ կուտեր են կաւի և աւազի թանձր խաւեր, այնպէս որ այս տարուան բերքը, որ շատ առատ կ'երեւէր, պակաս և տեսակաւ ստորին պիտի ըլլայ։ Սամսոնի կառավարիչ Համտի պէյ Թէքէքէօյ գացեր է ողողումներուն պատճառած վնասները քննելու։

—Տրապիզոնէ Յլս. 20 թուով հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ անընդհատ տեղացող անձրեւներուն պատճառաւ պատահած ողողումներէն բոլորովին քանդուեր է Թէրմէ գաւառակին մէջէն անցնող գետակին կամուրջն և 5—6 տուն և խանութ փլեր են։ Թէրմէի շրջակայ քանի մը գիւղերն ալ ջուրերու տակ ծածկուած են։

ԺԱՆՏԱԽՏ ԵՒ ԽՕԼԵՐԱ.—Պուլկարիոյ կառավարութիւնն Օտեսայէ եկողներուն դէմ 5 օր քարանդինա դրաւ։

—Պալըք—Բազար, Թաշճըլարի կողմը, Քիօսցի Եորկիի փռան մէջ պատահած կասկածելի դէպքին պատճառաւ, նոյն փռան ամէն տեղ գոցուած էր Առողջապահական Վարչութեան կողմէ։ Մայրաքաղաքիս մէջ նոյն կասկածելի հիւանդութենէն ո և է հետք մնացած չըլլալով, երէկ Ա. շրջանակի Թաղապետութեան բժիշկներէն Իսմայիլ էֆ. և հականեխարանի քննիչն և քանի մը պաշտօնատարք նոյն փռան երթալով հականեխեցին զայն, և արտօնեցին վերաբացումը։

ՄԻՍԱՔ ԷՖ. ՄԱԿԱՐԵԱՆ, որ Այտընի և Արքիպեղագոսի նահանգներուն դատական քննիչի օգնականն էր, այժմ Իզմիրի Առեւտրական դատարանին անդամ անուանուած է։ Միսաք էֆ. իր փոփոխ պաշտօնն ուղղամտութեամբ վարած և ընդհանուր համակրանքի արժանացած ըլլալով, Իզմիրի բոլոր Թերթերը գովեստով ծանուցած են իր այս նոր անուանումը։

ՊԷՐՈՒԹԷ կ'գրեն մեզ թէ Պէրաթ—Ճինէ երկաթուղւոյ գծին վրայ երկու կառախումբերու միջեւ ընդհարում մը պատահած է։ Երկու շոգեկառք ու երկու վակոն բոլորովին ջախջախուեր, երկու հոգի մեռեր և 20 հոգի վիրաւորուեր են։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ Վարչութեան ծանօթագէտ խորհրդական Հօնէն էֆ. Գերմանիա ուղեւորեցաւ եռամսեայ արձակուրդով։

ԱՖԻՈՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ նամակատան մէջ պատահած անկանոնութիւնները քննելու համար Պոլսէն քննիչ մը ղրկուած էր։ Քննիչն իր քննութիւնն աւարտելով տեղեկագիրը մատուցած է և միանգամայն ձերբակալել տուած է նամակատան Տնօրէն Ալի և քարտուղար Շէվքէթ էֆ.ները, որք Պետական հասոյթներն իւրացուցած են։ Ասոնք ըստ օրինի պիտի դատուին։

ՕՍՄ. ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ.—Իր կայսրութեան շահերուն վրայ տածած յարատեւ հոգածութեամբ, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Կայսերական Իրատէ մը հրատարակել ա'յն ելմտական բարենորոգման նկատմամբ որ սահմանուած է օսմ. ելեւմուտքը մեծապէս բարւոքելու։ Վեհ. Սուլթանին այս նոր որոշումն ամենուրեք ջերմագին գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ, վասն զի Թուրքիոյ ելմտական բարգաւաճման տեսակէտով յոյժ կարեւոր է։ Սէվէթ

ԻԶՄԻՐԻ մէջ մսավաճառ մը երբ 10ի չափ հոլթեր սպանդանոց կ'տանէր, անոնցմէ մին յանկարծ խրտչելով, մսավաճառին վրայ յարձակեցաւ, զոր գետին տապալեց և կոխկրտելով եղջիւրի հարուածներ տուաւ։ Թէև օգնութեան հասան, սակայն հէք մսավաճառին վիճակն յուսահատական է։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Հարպիէի վարժարանին ազնուական ուսանողներու կարգէն Հասան Շաքիր պէյ, որ կալուածներու վաճառման միջոցին կալուածատէրերու գանձման մէջ պատահած զեղծումներն արգիլելու մօտք ծրագիր մը մատուցած էր Մեծ—Եպարքոսութեան, այս անգամ ուրիշ ընդարձակ ծրագիր մը մատուցած է տասանորդական տրոց նկատմամբ, յորում մասնաւոր կ'ընէ գործուած զեղծումներն և անոնց առաջքն առնելու միջոցներ ցոյց կուտայ։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐԻ մէջ Թրքուհի մը երկպատրոյգ լամպարով մը կերակուր եփելու ատեն, քարիւղն յանկարծ բռնկեր է, և բոցերը խեղճ կնոջ հագուստներուն փոխանցուեր են, որ ծանր այրուածքներ ստացեր է։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութեան Ազապքաբուի ախոռներուն մէջ ձիախտ ծագած է։

—Քիւչիւք—Չէքմէճէի Շամլը արօտավայրին մէջ արածող ոչխարներուն մէջ ածխախտ ծագած է։ Վարակեալ հօտերն հսկողութեան տակ առնուեցան։

ԱՆԳԼԻՈՅ Թագաւորին Թագադրութեան առթիւ, որ յառաջիկայ Շբ. օր տեղի պիտի ունենայ, անգլ. գործակատար Մր. Պլէնսըն և իր տիկինն Իմծէի պահականատունն մէջ ընդունելութիւն մը պիտի կատարեն։

ԿՈՎԿԱՍՑԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ.— Մանսուրէի Մէրէ—Կէմէր շոգենաւն Իզնիմիտէ 480 Կովկասցի գաղթական առնելով Պէրութ տարած է։ Ասոնք Սուրիոյ նահանգին մէջ բնակութիւն պիտի հաստատեն։ Սոյն գաղթականք անցեալ Գշ. օր Պէրութէ Դամասկոս ղրկուեր են երկաթուղիով։

ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆԻ Մաքսատան հասոյթներն անցեալ տարի 2 միլիոն 594,680 ղրշ. աւելի եղած են բաղդատմամբ նախորդ տարուան հասոյթներուն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Բարձր. Խորհուրդը պատուակալ ընդհ. քննիչի տիտղոսը տուաւ Տօքթ. Բօչօնիի, ի վարձ իր 38 տարուան ծառայութեանց։ Ինչպէս յայտնի է, Տօքթ. Բօչօնի վերջերս հանգստեան կոչուած էր։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Յլս. 14էն մինչեւ 21 մէկ շաբթուան մէջ ի Պոլիս պատահած մահերուն թիւն յանգած է 238ի։

ՌՈՍԹՈՎԴՕՆԻ Պարսկական հիւպատոսը վերջերս մեռած ըլլալով, անոր տեղ հիւպատոս ընտրուած է պարսկական հպատակներէն Հաճի Մեսրոպ էֆ.։ Պարսկական դեսպանատունը Բ. Դրանէն խնդրեց վաւերացնել անոր պաշտօնը։

ԱՐԿԱԾ.—Հայտար—փաշայի Նորակառոյց բժշկական վարժարանին մէջ աշխատող Թուրք գործաւոր մը երէկ լաստակէն վար ինկնալով, գլխէն և կողէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Ամերիկեան դեսպանատան Ա. Թարգմանին տունը, Այազ—փաշա, գերեզմանատան հանդէպ, նախընթաց օր գող մտեր է, երբ տնեցիք դուրս ելած էին։ Գողը տան մէջ գտնուած ուրիշ ծանրագին առարկաներուն չէ դպեր, այլ գզրոց մը կոտրելով՝ մէջը գտնուած հին դրամները չորթեր է։ Գողը կեղծ բանալիով մը դուռը բանալով ներս մտեր է։ Երէկ առաւօտ Բերայի ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարեց, և Աղա—Ճամիի կողմն երկու կասկածելի գողեր ձերբակալեց, որոցմէ մին է հռչակաւոր գողերէն մսավաճառ Վանկէլի եղբայրն և միւսն է Թաթավլայի բնակիչներէն Քիոսցի Նիքօլի։ Գողերուն վրայէն գտնուեցան կեղծ բանալիներ և «տորքել» մը։ Կասկած կայ թէ Ամերիկեան Թարգմանին տունը մտնող գողերն են ասոնք։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Պուլկարիոյ վարչապետ Մ. Տանէվ անցեալ օր Վառնա գացեր է։

—Հինգ հոգիէ բաղկացեալ աւազակախումբ մը Բօտիմպօ գիւղին բնակիչներէն Խրիսթով անուն հովուի մը վրայ յարձակելով, զայն կաշկանդեր և վրան գտնուած 90 ֆր.ը չորթեր է։ Յաջորդ օրը, հովուին նամակ մը ուղղելով 40 ոսկի պահանջեր է. հակառակ պարագային, սպառնացեր է սպաննել զայն։

—Սոֆիայի վաճառականներէն Եորկի Տինչով ինքզինք կախելով անձնասպան եղեր է, առեւտրական գործերու ձախորդութեան պատճառաւ։

—Քէօսթէնտիլի շրջակաները, Պաղչօվա գիւղին ուսուցիչն իր աշակերտներէն մին բռնաբարելով զարկեր սպաններ է, երբ սա ուսուցչին պարտէզը մտած էր սալոր գողնալու համար։

—Պուլկար Թերթերը Իշխանապետութեան ուշադրութիւնը կ'հրաւիրեն Պուլկարիոյ մէջ օտարներու տակաւ աւելնալուն վրայ։

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Երէկ Անատոլուէ 22 և Ռումէլիէ 2 վակոն, այն է 11,800 գրիւ ցորեն հասան Պոլիս։

ՀԱՆՔԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ մը պիտի հաստատուի մայրաքաղաքիս մէջ, ինչպէս արդէն ծանուցած էր։ Սոյն վարժարանին ուսմանց ծրագիրը պատրաստուած է ֆրանսական և գերմանական նմանօրինակ հաստատութեանց ծրագրերուն համաձայն։ Վարժարանին ուսմանց շրջանը 3 տարի պիտի ըլլայ, և առ այժմ 30 աշակերտներ միայն պիտի հետեւին դասախօսութեանց։ Ուսանողները պիտի ընտրուին գլխաւորաբար ցամաքային երկրաչափական վարժարանի շրջանաւարտներէն։ Հանքաբանական վարժարանի երեք տարուան շրջանն աւարտող ուսանողք մէկ տարի ալ գործնական ուսումնասիրութիւններ պիտի ընեն Օսմ. երկիրներու հանքերու մէջ, և ապա վկայական պիտի ստանան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց Վարչութիւնը Ելմտական Նախարարութեան ուշադրութիւնն հրաւիրեց առ իրողութեան վրայ թէ Ներքին մաքսատուրքը թէև Կայսերական Իրատէով ջնջուած, եւ անոր տեղ 2% զինուորական տուրք հաստատուած է, սակայն Մէյվէհօշի մաքսատունը դարձեալ ըստ առաջնոյն 1000 հատ չիլէին 4 ղշ. տուրք կ'առնէ։ Ելմտական Նախարարութիւնն այս մասին բացատրութիւն պահանջեց Մաքսային Վարչութենէն։

ՕՏԱՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆՑ տոմսերուն վաճառումը թէև Թուրքիոյ մէջ արգիլուած է, սակայն կարգ մը հրեայ միջնորդներ գաղտագողի կ'շարունակէին անոնց վաճառումը, և միամիտներուն դրամները կ'չորթէին։ Ոստիկանութիւնն որ քանի մ'օրէ ի վեր հսկողութիւն ի գործ կը դնէր այդ խաբեբաները ձերբակալելու համար, երէկ յաջողեցաւ իր ձեռնարկին մէջ։ Նէվշէհիրցի Քօզմա, Էտիրնէցի Եաւէֆ, Պոլսեցի Միշօն, Սկիւտարցի Խալիմ, Խասգիւղցի Տավիտ եւ ուրիշ քանի մը հրեաներ երէկ ձերբակալուեցան Պահճէ—Գաբուի եւ Մահմուտ—փաշայի կողմը, երբ ըստ սովորութեան Համպուրկի, Պրունսվիքի, Բէշդայի վիճակահանութեան տոմսեր կ'ծախէին։ Ասոնց վրայէն գտնուեցան 168 հատ վիճակահանութեան տոմսեր։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.— Նէսիմ անուն հրեայ մը երբ երէկ Ղալաթիոյ Սալօնին մէջ 100 լիրանոց երկու գորգ, անկողնի մը մէջ ծրարած, կ'փախցնէր, օծիքը ձեռք տուաւ, և պարտաւորեցաւ կրկնապատիկ մաքսատուրք վճարել։

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

46ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857 ին. նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական և գիտնական կրթութիւն մը։ Վարժարանի վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է, Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կ'բաղկանայ Միաբաններէ և վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ, պիտի կազմեն այս տարի 21 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յայտագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական րէալական դպրոցին (Realschule) յայտագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պէտքից։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ և առանց քննութեան Եւրոպայի ո և է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուիցերիա և Գաղղիոյ քանի մը քաղաքները) և կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ Հայ. Տճկ. Գաղղ. Գերմ. և Անգլ. (վերջին տարին)։ Գաղղիերէն լեզուն գործնականապէս սորվելու համար՝ աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսելու, և իրենց վրայ պիտի հսկեն երեք գաղղիացի Մարիստներ, զորոնք յատկապէս բերել տուաւ վարչութիւնս Բարիզէն։ Այս տարի 4 պիտի ըլլայ ասոնց թիւը։ Նոյնպէս գերմաներէնի համար կին ուսուցիչներէն զատ, ՆՈՐ մ'ալ բերել կուտայ այս տարի վարչութիւնս՝ Պերլինէն։ Ամէն ամիս ծնողաց կ'ղրկուի համեմատական ամսացուցակ մը, որուն մէջ մանրամասն կ'նշանակուի աշակերտին բարոյական և ուսուցչական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը են.։ Վարժարանս կ'գտնուի ընդարձակ ծառալից պարտէզի մը մէջ. ունի իր յատուկ բժիշկն և իր դեղարանը։ 1902—1903 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 2/15 Բշ. օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստ. ամսոյն 30ին և 31ին, իսկ դասերը կ'սկսին կանոնաւորապէս Գշ. օրը՝ Սեպտ. 3ին։ Հրատարակուած է վարժարանիս 4րդ տեղեկագիրը, և աշակերտք կրնան առնուլ զայն ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը, և կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. Գաբրիէլ Վ. Մէնէվիշեան
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
P. Gabriel Dr. Ménévichian
10—1 Constantinople, Pancaldi

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈԼԷՃ

ԱՅՆԹԱՊ

Սոյն Գոլէճը պիտի սկսի Սեպտ. 10ին։ Գոլէճին դիրքը գեղեցիկ է, և ջուրն ու օդը առողջարար։ Ուսանողներու բարոյականին մեծ խնամ կ'տարուի։ Կրօնական մթնոլորտն յոյժ վստահելի է։ Ընթացաւարտներուն հանրութեան մէջ վայելած դիրքն ու ազդեցութիւնը Գոլէճին ամենալաւ յանձնարարականն են։ Դասերու յայտագիրն անցեալ տարի աւելի բարւոքեցաւ։ Ուսանողութեան և կերակուրի համար 10 օսմ. ոսկի կ'պահանջուի։ Իրենց զաւակները Գոլէճ ղրկելու փափաքողներն ընդարձակ տեղեկութիւն և ուսմանց յայտագիրն ստանալու համար կրնան դիմել հետեւեալ հասցէին. Մր. Մէրիլ

6—2 ԱՅՆԹԱՊ

ՔՐՈՆԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովն այս առաւօտ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։ Ս. Պատրիարք Հայրը տկարութեան պատճառաւ չէր եկած։ Ատեանը բացուեցաւ ժամ ճիշտ 2½ին։ Կարդացուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր մէկ պաշտօնագիրը, որ կանխաւ խմբագրուած ըլլալով, յանձնուած էր Դիւանատան։ Ժողովն զբաղեցաւ Օրակարգի յարաբերական խնդիրներով։

Ներկայ էին Կրօն. Ժողովէն՝ Տ. Գրիգորիս Արք. Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ Եպս. Մանկունի, Փոխանորդ Սրբազան, Դուրեան Սրբազան, Խանճեան Տ. Գաբրիէլ Ա. քհնյ.։ Քաղաք. Ժողովէն՝ Եսայեան Տիգրան, Խըտըրեան Գրիգոր, Գարակէօզեան Գրիգոր, Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ, Տէր Ներսէսեան Տիգրան, Ասատեան Մկրտիչ էֆ.ները։

Ժողովը տեւեց երկուքուկէս ժամ։ Որոշուեցաւ արդիւնքն հաղորդել Ն. Ամենապատուութեան։

*** Նիստէն ետքը, Տ. Գրիգորիս Սրբազան և Տիգրան էֆ. Եսայեան այցելեցին Ն. Սրբազնութեան։

Պատրիարքարանի Բ. գործակատար Յարութիւն էֆ. այս առաւօտ գնաց Ատլիէի Բարձր. Նախարարին ապարանքը, և Ս. Պատրիարք Հօր մէկ պաշտօնագիրը մատոյց։

—Յառաջիկայ կիրակի օր Բ. Հիսարի Ս. եկեղեցւոյն տօնախմբութեան առթիւ եկեղեցւոյն քահանան այս առաւօտ Ս. Պատրիարքին ներկայանալով, հրաւիրեց պատարագելու նոյն օր։ Ն. Սրբազնութիւն չընդունեց։

—Պուլկարաց Էկզարքին քրոջ թոռան մահուան առթիւ Ս. Պատրիարք Հայրն ցաւակցական նամակ մը ղրկած էր, Էկզարքն շնորհակալութեան գիր մը ուղղած է Ս. Պատրիարքին։

—Մանչէսդրի պաշտօնակ քահանան Տ. Զուղայեցի վերջապէս ետ կեցեր է իր համբաւաւոր դատէն, Ս. Հայրապետին անուամբ Եւրոպայի Առաջնորդին ըրած այն սպառնալիքին առջեւ որ եթէ դատը չդադրեցնէ, ա'լ է տեղ պաշտօն պիտի չկրնայ գտնել։ Տ. Զուղայեցին գրաւորապէս յայտարարեր է իր դատէն հրաժարած ըլլալը, և Ռուսաճագցի քահանան սկսեր է պաշտօնավարել առժամապէս, մինչեւ որ քահանայի վերջնական ընտրութիւն մը կատարուի Մանչէսդրի Հայոց կողմէ։

—Էսկի Շէհիրի նորակառոյց եկեղեցւոյն աւագ խորանին ճակատի խաչքարին օծումը տեղի ունեցեր է այս կիրակի Յլս. 21։ Գրեթէ աւարտած է եկեղեցին։ Հանդիսաւոր օծումը պիտի կատարուի Ս. Աստուածածնին կամ Ս. Խաչին։

—Վարդավառի տօնին առթիւ կիրակի օր Պէյքոզի եկեղեցւոյն մէջ պատարագեց Տ. Բարթողիմէոս Արք., որ օդափոխութեան համար նոյն գիւղը կ'մնայ։ Վաստիպի գիւղերէն երկսեռ բազմութիւն մը ներկայ էր պատարագին։ Ն. Սրբազնութիւն օրուան տօնին պատշաճ քարոզ մը խօսեցաւ և այս առթիւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։

—Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութեան երիցագոյն անդամ Հ. Թադէոս Մ. Վ. Թոռնեան ընդհանուր աթոռակալ կարգուեր է նոյն Միաբանութեան, մինչեւ որ հանգուցեալ Այտընեան Աբբահօր յաջորդն ընտրուի։

—Պէրութէ կ'գրեն մեզ. «Յունիս 30 ի կիրակին տեղի ունեցաւ տեղւոյս նորահաստատ մանկապարտէզի մրցանակաբաշխութեան անդրանիկ հանդէսը, նախագահութեամբ Տ. Ներսէս Վ. Խապայեանի։ Հանդէսն սկսաւ Վեհ. Սուլթանին ձօնուած երգով մը։ Աշակերտուհիները զանազան ճառեր արտասանեցին եւ կատակերգութիւն մը ներկայացուցին։ Ծափահարութեան արժանացան փոքրիկ ուսանողներն իրենց խաղերով։ Դեռ ինն ամիս առաջ հայերէն բառերուն նշանակութիւնը չգիտցող արաբախօս աշակերտուհիներու յառաջդիմութիւնն ամէնուն գոհունակութիւն պատճառեց։ Տեսուչ վարդապետը խօսք առնելով դրուատեց Հոգաբարձութիւնը, շեշտեց դպրոցի աւագ կարեւորութիւնն եւ հրաւէր կարդաց ներկաներուն որ յառաջիկայ շրջանին համար չզլանան իրենց նուէրները, քանի որ դպրոցն հաստատ եկամուտ մը չունի եւ լոկ նուէրներով կ'գոյէ իր ծախքը։

«—Նոր Հոգաբարձութեան ընտրութիւնը կատարուելով, քուէից առաւելութեամբ ընտրուեցան Տեարք Մկրտիչ Հազարապետեան, Պարսամ Պետրոսեան, Տիգրան Պասարճեան, Նազարէթ Շահմիրեան, Պօղոս Թէմոյեան եւ Նշան Հազարապետեան։

«—Յունիս 26ին տեղի ունեցաւ տեղւոյս ամերիկեան քօլէժի շրջանաւարտից վկայականներու բաշխման հանդէսը։ 49 շրջանաւարտներ վկայական առին։ Բժշկութեան ճիւղի 16 շրջանաւարտներէն հինգն Հայ են, Պ. Պ. Անդրանիկ Առաքելեան, Եղիա Արոյեան, Յարութիւն Պալիկեան, Աւետիս Ճէպէճեան, Արզար Մարգարեան, երեքն Այնթապցի եւ մին Հալէպցի։ Դեղագործական ճիւղի 15 շրջանաւարտներէն երեքն Հայ են. Պ. Պ. Սինան Ռաֆայէլեան, Կեսարացի, Գարեգին Գօրահեան, Խարբերդցի, Խօսրով Պէշիշեան, Խարբերդցի։ Գիտական ճիւղի 18 շրջանաւարտներէն մին Հայ է, Պ. Սեդրակ Պիւրքճեան, Խարբերդցի։»

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԲԱՐԻԶ, Օգս. 4.—Միաբանական հաստատութեանց փակումը կ'շարունակուի հանդարտօրէն։

ԲԻԼ, Օգս. 4.—Հօէնձօլէրն զբօսանաւն իր մէջ ունենալով Վիլհէլմ կայսրը, Ռէվալ ժամանեց։

ՊԷԼԿՐԱՏ, 4.—15 ձայնի մեծամասնութեամբ Սքուբչինան առաջին ընթերցմամբ ընդունեց փոխառութեան ծրագիրը։

ՊՐԷՄԸՐՀԱՎԷՆ, 4.—Եգիպտոսէն եկած իրերն առողջապահական քննութեան պիտի ենթարկուին։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԵՒ ՖՈՒՌՆԻԷԻ

ԲԱՐԻԶ, Օգս. 4.—Արմատական Թերթերը կ'խօսին հակակղեր արտայայտութեան վրայ, որ տեղի ունեցաւ Էթիէն Պոլէի արձանին քով. անցքն երկու ժամ տեւեց։ Վարչապետ Մ. Քօմպ խանդավառութեամբ ողջունուեցաւ։ Արմատականք կ'ըսեն թէ այս սիկա ցոյց կուտայ որ Մ. Քօմպ պէտք է մինչեւ ծայրն երթայ գործին։

—Վարչապետը Բարիզէ Օգս. 10ին պիտի մեկնի Սաորին Շարանթ երթալու համար։ Իր բացակայութիւն մինչեւ Օգս. 20 պիտի տեւէ։

ՇՎԷՆԻՆԿ.—Նախագահ Շդէյն առտուն Շվէնինկ հասաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսր Ռէվալ մեկնեցաւ, ուր պիտի տեսակցի Ցարին հետ։ Իրեն հետ են Մէքլէնպուրկի դուքսն ու իր եղբայր Հայնրիխ իշխան։

—Վաղը Մ. Տէլքասէ Բէ Տ'Օրսէյ (արտաքին գործոց պաշտօնարան) կ'սպասուի ի դարձին Արիէժէ։

ՊՈՒՔՐԷՇ.—Նոր ելմտական նախարար Մ. Քօսթինէսքօ կ'զրագի Քոնսոլիտէի վերածելու 175 միլիոն ֆր.ի վերջին փոխառութիւնը, որ գանձատոմսերով հրապարակ հանուած էր։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Պիտի սկսուի Միացեալ Նահանգները Փիլիպպեաններուն, Չինաստանի և Ճարոնի միացնող Խաղաղականի ընդծովեայ պարանին հաստատման։ Վերջին դժուարութիւնք հարթուեցան։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոստոս 2.— Միջերկրականի մէջ գտնուած բրիտանական և ուրիշ մարտանաւերու մեծութեան, տարողութեան և զօրութեան մասին Հռոմի և Լոնտոնի միջեւ հեռագրական կարեւոր բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան։

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոստոս 2.— Կ'հաստատուի այն որոշում թէ Թագադրութեան հանդէսի պահուն Թագաւորին համար շարժուն աթոռ մը պատրաստ պիտի պահուի։ Թագաւորը Ջորեքշաբթի կէս օրէ ետքը (վաղը) Լոնտոն պիտի գայ։

ՊԷՔԻՆ, Օգոստ. 1.—Չիլիի հարաւակողմին մէջ գտնուող ապստամբներուն պետը Չինկ Թինկ Նինկ Հօնանուի մէջ ձերբակալուեցաւ զօրավար Լօյի ձեռամբ եւ գլխատուեցաւ։ Գլուխն ի տես դրուած է յօրինակ այլոց։

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոստ. 2.—Թօքիոյէ կը հեռագրեն առ Թայմզ թէ Ճարոնցիք Փօրմօզա կղզւոյն հարաւային կողմին մէջ ծանր կռիւ մ'ունեցած են ապստամբներուն հետ։ Ապստամբք ցրուած են։ Ճարոնցիք մէկ մեռեալ և 9 վիրաւոր ունեցած են։

ԲԱՐԻԶ, Օգս. 2.— Փէյլօօ Հնդկաչինի նոր Կառավարիչ Մ. Պոյի հետ խօսակցութիւն մը կ'հրատարակէ։ Մ. Պօ ըսած է թէ անգլեչինական առեւտրական պայմանագրութեան կնքումը զարմացում պատճառած է իրեն, վասն զի ատոր այնչափ շուտով կնքման չէր սպասեր։ Կ'տարակուսի թէ ծովային մաքսին 10—11% բարձրացումէն գոհանան անգլիացի վաճառականք, վասն զի ասոնցմէ շատեր այն կարծիքն ունին թէ վնասի հատուցման համար առնուած 5% վերահարկն անիրաւաբար իրենց վրայ կ'աւելցուի։ Չինաստանի ընդհանուր վիճակը կարելի եղածին չափ գոհացուցիչ կ'դատէ։ Արքունիքը լաւագոյն տրամադրութիւններով ոգեւորեալ է և բարեկարգութեան գործը կանոնաւոր ընթացքով կ'գործադրուի։

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոստ. 2.— Օրանժի նախկին Նախագահ Մ. Շդէյն «Բարսպրուք Գասըլ» անգլ. շոգենաւով Սաութէմբթըն հասաւ իր ընտանիքին հետ։ Օրանժի պատուիրակները՝ Մ. Մ. Վէսըլս և Վիլըր՝ անոր կ'սպասէին։ Տքթ. Բուէթմա, որ Մ. Շդէյնի դարմանող բժիշկն է, կ'ըսէ թէ հիւանդութիւնը ջղային ուժասպառութիւն է, և ծովագնացութիւնը բաւական բարւոքեց իր վիճակը։ Մ. Շդէյն շատ շնորհակալ է նաւուն մէջ վայելած ուշադիր խնամքներուն համար, բայց չէ ուզած Ինկիլթէրա ունենալ, վասն զի բժիշկն արգիլած է խօսիլ։ Մ. Շդէյն հոլանտական նաւ մը փոխադրուելով գնաց Հոլանտա։

—Օգոստ. 16ին ծովային հանդէսին օրն Անգլիա կ'հասնին Պօթա, Տըլարէյ և Տէվէդ։ Լորտ Քիչնէր անձամբ Լոնտոն պիտի գայ պօէր զօրավարներն ընդունելու, ուրկէ անմիջապէս ետքն հանդիսաւոր ունկնդրութեան պիտի ընդունուին Թագաւորէն, Լորտ Ռօպէրդսի և Լորտ Քիչնէրի ներկայութեամբ։

ԼՈՆՏՈՆ, Օգոստ. 2.—Առեւտրական պայմանագրի յանձնաժողովին չինացի անդամներուն եւ Սըր Ճէյմս Մաքէյի միջեւ մեծ դժուարութիւններ ելած են։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Օգս. 2.—Բոնամայէ լուր կուտան թէ հակառակ կուսակցութեան և նախագահական զօրաց միջեւ նոր ճակատամարտներ տեղի ունեցան. մինչեւ Յլս. 31 սպաննուած կամ վիրաւորուած են 200 հակառակորդք։ Զօրաց կորուստն է 18 հոգի միայն։ Նոր ռազմամթերք կ'ղրկուի զօրքերուն։

ՏԸՐՊԷՆ, Յուլիս 31.— Պատերազմի պատճառաւ Նաթալի մասուլին համար տրուած օրէնքը ջնջուեցաւ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ.—Երկու պատուաւոր անձեր որք ուղղամտութեամբ ընկերութիւն մը կազմած են, իրենց գործառնութիւններն աւելի ընդարձակելու տոօք, 7—800 ոսկի դրամագլուխ ունեցող անձի մը հետ ընկերակցիլ կ'ուզեն։ Հաստատ գործ՝ որ տարեկան 300 ոսկի շահ կ'խոստանայ երրորդ ընկերոջ։ Դիմել Լրագրոյս Խմբագրատունը։ 5—5

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Ղալաթիոյ Սակարանի կիսամսեայ հաշուեյարդարութեան առժամանակեայ սակերն են։ Քօնս. 62½ ղրշ. Ռէբօր. Երկ. 27½, անթմ. Ռէբօր. հաշուեփակ Քօնս. 31½ ղրշ. իսկ Երկ. 116.50 ֆր.։

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ.	Օ. Ռ.	31 20
Ամէնէն բարձր գին	»	31 35
Ամէնէն վար գին	»	31 18½
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	116 75
Ամէնէն բարձր գին	»	118 —
Ամէնէն վար գին	»	116 75
Թրամվայ	»	138 —
Ամէնէն բարձր գին	»	138 —

ԲԱՑՈՒՄ Յլս. 23/5 Օգս.

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ.	Օ. Ռ.	31 19
» » » .» ժամ 5ին		31 20
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	116 75
» » ժամ 5ին		116 75
Թրամվայ	ֆր.	136 —
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	550 —
» պարտաթ.	ֆր.	495 —
Տէրքօսի Ջուրի Ընկ.	»	260 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	497 —
Եգիպտ. Քրէտ Ֆոնս.	»	265 —
Անատօլուի երկթ. պարտ.	»	526 —
» » բաժնթ.	Ա. Ռ.	10 35
Ռէժիի բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	— —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	3 80

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ռ.	3 —
» ութ օրուան	»	9 —
Ռումէլիի Երկթղ. »	ֆր.	2 50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 26
Անգլիական ոսկի	»	110 04
Բօլ Էմպէրիալ	»	90 —
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 03
Քրիմից	»	51 06
Մէթալիք	»	102 —
Ռուսլ Թղթադրամ	»	8 59

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 ½
» » » առտ. թղթ.	»	109 ¼
» չէք	»	110 15
Բարիզ 3 ամիս Պնք.ի թղթ.	ֆր.	22 97½
» » » Առեւտ. »	»	23 05
» չէք	»	22 81¼
Վիեննա չէք	քուրօն	21 75
Պերլին չէք	մարք	18 58
Օտեսա չէք	ռուպլ	8 59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Օգս. 4

Փորսան գոց է։

ԲԱՐԻԶ, Օգս. 4

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ. բաց.	Ա. Ռ.	28 90
» » » գոց.	»	28 90
» » » Գ.	»	30 70
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	118 50
Օսմ. Կայս. Պանքա Գ.Կ.	»	562 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	100 65
Քրէտի Լիօնէ	»	1057 —
Պանք տը Բառի	»	1029 —
Սպանիական արտաքին	»	81 05
Իտալական Ռանթ Գ.Կ.	»	103 —
Թրամվայ	»	137 —
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 180
Դրամաքեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —

ՊԵՐԼԻՆ, Օգս. 4

Անատօլուի Երկաթուղի	»	102 70
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	115 20
Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ.		28 20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 345
Դրամաքեղչ		3 —

ՎԻԵՆՆԱ, Օգս. 4

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	95 27
» Լոնտոնի վրայ	»	239 60
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	111 70
Օսմ. Ռէժի	»	295 —
Դրամաքեղչ		3 ½

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

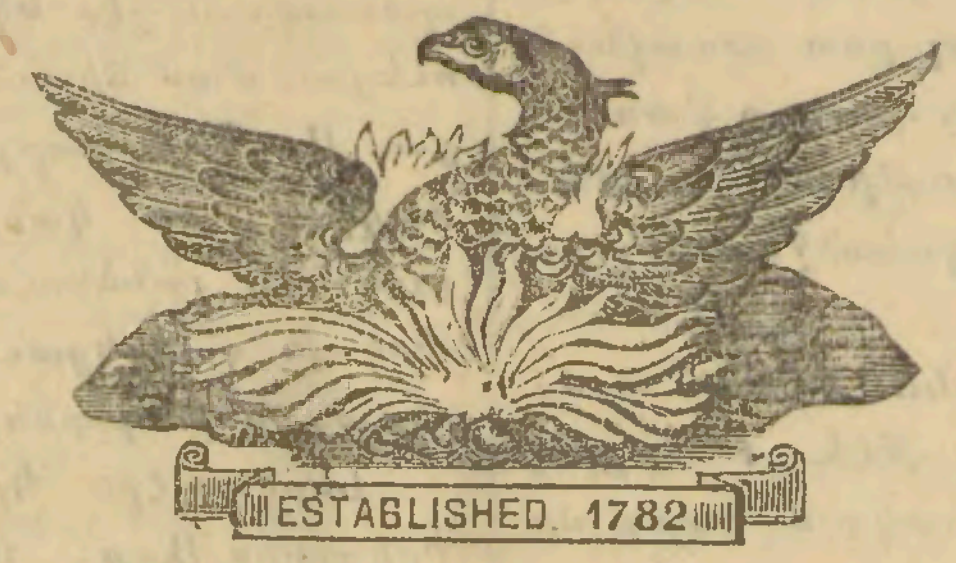
ՖԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՅԱՄԻՆ 1782

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,200,000

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծական՝ կալուածք, կարասիք եւ ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ մեծնորդութեամբ ատորագրելոցս, որ ունիմք լիագոյն իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ եւ Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս Խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովութեան մէջ՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխն և պահեստի գումարը կը հասնին 4,000,000 անգլ. ոսկիի։

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 22,000,000 անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ԱՐՄՏԵԱՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Ցլս. 23/5 Օգս.

Ցորեն.—Ութ օրուան մէջ ժամանեցին 52000 քիլէ Անատոլուի երկաթուղիով, 5000 քիլէ Ռումելիի երկաթուղիով, 4000 քիլէ Սեւ ծով Անատոլ։ Ծախուեցաւ 9 ղրշ. Ռումելի լաւ տեսակ ճերմակ, $9^{1}/_{2}$—10 Անատոլուի երկաթուղիով լաւ տեսակ ճերմակ, 11—$12^{1}/_{2}$ խառնուրդ տեսակ Անատոլիայէն վար. կարծր 30—32 փր. օխան։ 400000 օխա Ռումելի չոր կարծր ցորեն ծախուեցաւ Եւրոպայի համար, օխան $30^{1}/_{2}$ փր. էն։

Գարի.—Տեղական սպառման համար կ'արժէ $11^{1}/_{2}$—12 ղրշ. քիլէն Ռումելիի էն. ապրանք Եւրոպայի համար $24^{1}/_{2}$—$25^{1}/_{2}$ փր. օխան ըստ տեսակին։ Ծախուեցաւ 300000 օխա։

Եգիպտացորեն.—Եւրոպայի համար կ'արժէ Իզմիրի ապրանք $24^{1}/_{2}$ փր. Պանտըրմա, Ռումելի էն. $22^{1}/_{2}$ փր., օխան։ Ծախուեցաւ 150000 օխա։

Վարսակ.—Եւրոպայի համար կ'արժէ $23^{1}/_{2}$—$24^{1}/_{2}$ փր. օխան։ Ծախուեցաւ 500 հազար օխա Ռոտոսթօ էն. $24^{1}/_{2}$ փր. օխան Օգս. 10ին յանձնելի։

Թաղանթ.—Եւրոպայի համար կ'արժէ 45 փր. օխան անուանական։

Սուսամ.—Եւրոպայի համար կ'արժէ 100—102 փր. օխան անուանական։

Ալիւր.—Ժամանեցին 800 պարկ Օտեսա, 600 Վառնա, 400 Սամսոն, 800 պարկ Իզմիր, 600 Մարսիլիա։ Կ'արժէ Օտեսա 70—90 ղշ. պարկը, 70—71 Վառնա, 60 Մարսիլիա, 56—58 Սամսոն, 64—65 Իզմիր, 60—68 տեղական քըրմա։

Թէյ.—$15^{1}/_{2}$ փր. օխան։

ՌՈՊԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը պիտի սկսի Երկուշաբթի Սեպտ. 2/15։ Կարգադրութիւններ եղած են նոր դիւրութիւններ տալու վաճառականական ուսմանց համար։ Մնայուն բժիշկ մը՝ աշակերտաց առողջութեան, մարմնամարզներուն ու խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ պիտի հսկէ։ Այս տարի կ'բացուի նաեւ փոքր տղայոց յատկացեալ նոր չէնքը, մասնաւոր հսկողութեան տակ, ուր կարելի պիտի ըլլայ այսուհետեւ մինչեւ տասն տարեկան աշակերտներ ընդունիլ։

15—5

ՏՔԴ. Պ. ԱՓՐԻԿԵԱՆ

Ի Վիեննա հաստատեալ

Հիւանդներուն խորհուրդներ կուտայ, և կ'առաջնորդէ Եւրոպայի ամէնէն նշանաւոր Մասնագէտներուն քով, զորոնք անձամբ կ'ճանչէ։ Կ'խօսի, իր մայրենի լեզուէն զատ, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, գերմաներէն և անգլիերէն։

Հասցէ Dr. P. AFRIKIAN, Wien, 8 Dorotheergasse, III stock. 50—20

LANCASHIRE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Ռոյալ Անգլ. Ընկերութեան հետ ձուլուած.

Դրամագլուխ և պահեստ ամբողջ վճարուած 12,000,000 Անգլ. ոսկի.

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ՝

Լիվրբուլ,

1 North John St.

Լոնտոն,

28 Lombard St. E. C.

Ընկերութեանս սկզբունքն է վնասուց անմիջական և արդար

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

վճարում որով ամբողջ վաճառականաց վստահութիւնը գրաւած է։

Ընդհանուր Գործակալք Թուրքիոյ ՊՕՆՏ ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ. Բիւյիւք Թիւնէլ Խան, Ստամպօլ

ԱՆՏ. ԹԷԼԵԱՆ

Փոխ-Գործակալ ի Պոլիս Մաթէօ Խան, Թիւ 24.

Փոխ-Գործակալ յԱդրիանապոլիս, ՍԱՀԱԿ ՊԱՐՈՆԵԱՆ Իքիֆարուլուխան.

Ուրիշ Փոխ-Գործակալութիւններ Թուրքիոյ ելեւմուտ քաղաքներ ևն.

ԹԷՄԶ ԷՆՏ ՄԷՐՋԻ

Աշխարհիս հզօրագոյն ծովային ապահովագրական ընկերութիւն

Դրամագլուխ	2,000,000	Անգլ. Ոսկի
Պահեստի գումար	1,055,000	» »
Տարեկան հասոյթ	500,000	» »

Կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք և դրամածրար ծովային արկածոց դէմ. —Գիներն խիստ չափաւոր։

AGENTS: —Bond Sellar & C°

ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ — 600,000 ՈՍԿԻ

ՔՕՆԵԱՔ ՊԱՐՊԱՐԷՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ

Պարպարէսօ Մ. Եղբարց յունական քոնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է որուն ճարտարարուեստական հսկայ գործարանն հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն։ 1875 և 1888ի յունական արուեստահանդէսը, 1889 ի Բարիզի, 1894ի Շիքակոյի ամերիկեան, 1895ի Պորտոյի և 1900ի Բարիզի մեծ արուեստահանդէսները միաձայնութեամբ հաստատած են որ Պարպարէսօ Մ. Եղբարց ժառանգաբար պատրաստած քոնեաքը թէ՛ հին է թէ՛ ընտիր և ի հաստատութիւն՝ վարձատրած են պատուոնական մրցանակներով, նոյնը կ'հաստատեն նաեւ մեծահռչակ բժիշկներու և քիմիագէտներու վկայութիւնք։ Պապարէսօ Մ. Եղբարց քոնեաքին տրուած ուրիշ բազմաթիւ վկայագրերն աւելորդ է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և սպառումը՝ առաջին աստիճանի, մրցակիցներուն նախանձը գրգռելու չափ։

Մենաշնորհեալ պատիւ) Արծաթ Խաչ Ս. Փրկչի
) Հայթայթիչ արքայական տան Ն. Վեհ. Ցունաստանի Թագաւորին

Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել, Առ Պ. ԱԹԱՆԱՍ Ս. ՔԱԼՕԲՐԻՍԹՕ Կ. Պոլիս. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Կալաթա

ՍԱԼԱՄԱՆՏԸՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ — ՀԻՄՆԵԱԼ 1845 «Ս.Ն.Ա» ՕՍՏ

Դրամագլուխ և պահեստ 7,400,000 Շէնքի, կարասիի, ապրանքի ևն. ապահովագրութեան համար դիմել

ԿՐՕՆՈՒԷԿ, ՏԸՆԼՕԲ և Ընկ.

8, Դօճամեան օղլու խան, Պոլիս

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ՈՍԿԵՂԷՆ ԲԱՆԱԼԻ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

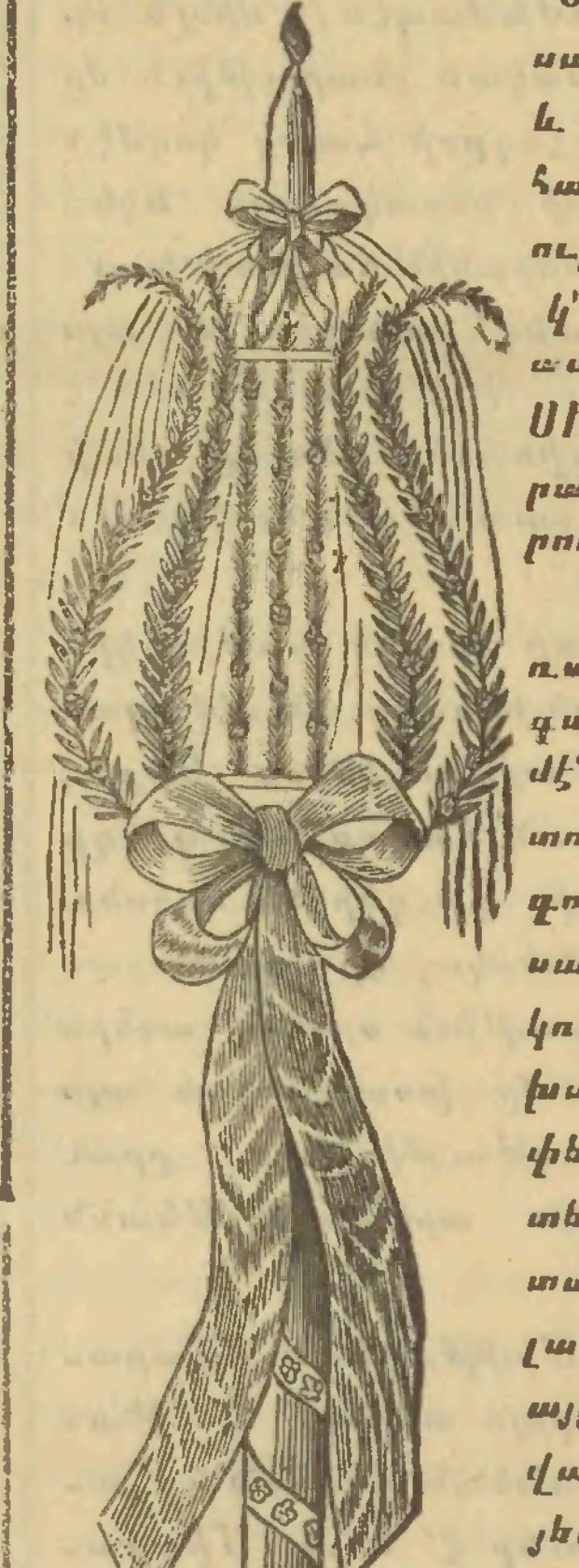
360 ԵՐԵՍ

Խիստ կարճ ժամանակի մէջ կ'ուսուցանէ կարդալ և հասկնալ, խօսիլ ու շարադրել։ Դիւրին և զուարճալի կերպով։ Կեդրոն Յ. Մաթէոսեան տպարան։ Գին 20 դհ. 30—9

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆԻ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Մահմուտ-Փաշա Գօմանոս խանի դէմ Թիւ 86

Մասնագէտ հարսանեաց մոմերու և մկրտութեան հագուստներու ուր մեծ խնամքով կ'պատրաստուին ամէն տեսակ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ դիւրամատչելի գիներով։

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ մկրտութեան հագուստներ, հարսանեկան քօղեր, կոլանդներ, գլխարկի ծաղիկ, փետուր, էկրէտ, տերեւ, պասատ, անթէլ, քորտէլա։ Անգամ մը այցելեցէք այս վաճառատունը և յետոյ ուրիշ տեղէ գնեցէք, անա գեղեցիկ առիթ մը ընթերցողաց։ 29

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING C°

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ ամրակառուցութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400 է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝ Բերա, Շիշլի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

Ղալաթա) Սինկէր Խան, Թիւնէլին առեւ.
) Թրամվայի կայարանին դիմաց.

Ստամպոլ) Սուլթան Համամ Թիւ 2.
) Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիօնին դիմաց Թիւ 13.

Սկիւտար, Չարշի Պոյու.

Կեղծիքէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է

ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՍԵՂԲՈՍ ԽԱՆ ԹԻՒ 5—7

Հայերէն, Գաղղ. և Տաճկ. դպրոցական դասագրոց ու պիտոյից համար մեծաքանակ մթերք, նուէրի գիրքեր, Վերտու-Լոռիոյի աշխարհագրաց մեծադիր քարտէսներու, բուսաբանական և կենդանաբանական պատկերաց ընտիր հաւաքածոյ մը՝ նմոյշներով՝ միշտ պատրաստ կայ։

Նոր հրատարակութեան

Սահակեան — Սրբազան պատմութիւն Նոր Ուխտի, երրորդ տիպ, 4 ղրշ.— Թոփճեան — Նոր ընթացք Ֆրանսերէն լեզուի, 4 ղրշ.— Զօղոն — Նամակագրութիւն Գաղղ. Տաճկ. $12^{1}/_{2}$ ղրշ.։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ամէն կարգի նիւթերու և ՖՐԷՕՊԷԼԵԱՆ նուէրներու միակ կեդրոնատեղի։ 88

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՑ
Կ. Պոլիս, Nº 23, 25, Պապը Ալի ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (55)

ԽՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ԴՐԱՄԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

ԳԻՐՔ Բ.— ԴՐԱՄԻ՞ ԹԷ ՍԻՐՈՅ ԶՈՀԵՐԸ

ԽԱ.

Եւ նամակը ձեռքը, աչքերը միշտ կիսաբաց պահարանին վրայ սեւեռած, Բլէզ տեղէն չէր շարժեր։ Ցանկարծ ջղային սարսուռ մը ցնցեց զինք։ Ձեռք համար կ'գիմագրէր տակաւին։ Արդէն կիսովին յաղթուած կ'զգար ինքզինք։ Վերջապէս, գիտնալու տենչը, նախանձէն գերագրգռուած, յաղթեց իրեն։ Բլէզ պահարանէն խլեց հանեց նամակը, բացաւ ու կարդաց.—«Ձեզ պէս սիրուն տղաքները, սիրելի Բլէզ, կ'երեւի թէ շատ մոռացկոտ կ'ըլլան, կ'ըսէր նամակագիրը։ Տասնեհինգ օրի չափ առաջ, երդուեց ըրիք չմոռնալ զիս։ Ասիկա իմ գործիս գալով, հուտաց ձեր խօսքին։ Անկեղծ կ'երեւայիք, և սակայն, չարաթէ մ'ի վեր, ա՛լ չէք երեւիր Ռէն-Պլանշի պարահանդէսին մէջ, ուր գիտէք որ կ'սպասեմ ձեզի։ Ինձմէ փախո՞ւստ տալու համար է աս։ Այս իրիկուն ալ ժամ 9ին հոն պիտի ըլլամ։ Եթէ չգտնուիք, պիտի հասկնամ որ դուք ստախօս մ'էք եւ ես ալ տխմար մը։ Բայց պիտի գաս, այնպէս չէ՞.—ՏԻԱՆԻ»։

Բլէզ սփոփուեցաւ։ Նամակը, իրաւ, կնոջմէ մը կուգար, որ համակիր էր Բրէզ Բառնոյի, բայց երիտասարդը ոչ, կամ այլ եւս ոչ, քանի որ ժամադրութեան չէր երթար։ Աղջկան սիրտն հանդարտեցաւ, և ժպիտը թափառեցաւ շրթներուն վրայ։ Այս հանդարտութիւնը վայրկեան մը միայն տեւեց։ Բլէզի ճակատը նորէն փոթ փոթ եղաւ։—Բայց այս իրիկո՞ւն, ըսաւ։ Այս իրիկուն նորէն ժամադրութիւն տուեր է այդ կինը։ Թերեւս Մ. Բրէզ հիմակ այդ պարահանդէսը պիտի երթայ, նամակագիրը գտնելու։

Ջղային դողի մը մատնուելով, Բրլէզ աւելցուց մարած ձայնով։—Անշուշտ գիշանի է։ Մ. Բրէզ վերջ ի վերջոյ պիտի սիրէ զայն։

Կեցաւ եւ ականջ դրաւ։ Քալելու ձայներ կ'լսուէին վերը։—Սենեակն է, մտածեց աղջիկը։ Տակաւին դուրս ելած չէ, բայց պիտի ելնէ։

Ժամացոյցը նայեցաւ։ 8ին 10 կար։—Ժամադրութիւնն 9ին է, շարունակեց Բլէզ։ Կ'պատրաստուի դուրս ելնելու։

Ցանկարծ փայլակ մը վառեցաւ աչքերուն մէջ։ Շտկուեցաւ, դէմքն հանդարտ ու ճակատը բարձր։—Է՛ ուրեմն, ինչո՞ւ պէտք, ըսաւ։ Բիչ մ'առաջ, երբ կ'ըսէի թէ կ'սիրեմ զինք, կ'ստէի։ Հետաքրքրութիւնը գէշ գործ մ'ընել տուաւ ինծի։ Ամօթէս կ'մեռնիմ այս նամակը կարդացած ըլլալուս համար։ Տանիմ դռնապանուհիին տամ եւ ըսեմ որ սանդուղին վրայէն գտայ։

Բլէզ նամակը պահարանին մէջ դրաւ։ Վերը քայլերն աւելի փութկոտ էին եւ դէպ ի դուռը կ'ուղղուէին։ Աղջիկը բնազդաբար նախասենեակը գնաց եւ ականջ դրաւ։ Բրէզ Բառնոյի սենեկին դուռը գոցուեցաւ։ Երիտասարդը սանդուղէն կ'իջնէր։ Բլէզ, անդիմադրելի մղումի մը հնազանդելով եւ նոյն իսկ ըրածին գիտակցութիւնը չունենալով, դուռը բացաւ և դուրս ելաւ։ Բրէզ Բառնօ, դրացուհին տեսնելով, կեցաւ զարմացած եւ յուզուած։ Առաջին անգամ էր որ դէմ առ դէմ կ'գտնուէին անյարժ։ Երիտասարդն ուզեց խօսիլ, բայց բառ մը չկրցաւ գտնել։ Ինչպէս գիտենք, այս կոյսին առջեւ գտնուելուն պէս վեհերոտութիւն մը կ'գրաւէր զինք։ Ուղղունեց Բլէզին և պիտի շարունակէր ճամբան երբ աղջիկը, մեռելի պէս տժգոյն, նամակն երկնցուց։ Բլէզ տեսաւ, բայց բառ մը չհասկցաւ, նամակին կորուստը չգիտնալով։—Ի՞նչ է այս նամակը, Օրիո՛րդ, կակազեց։

—Բիչ մ'առաջ, վեր ելած ատեննիս, պատասխանեց Բլէզ ցած ձայնով, սանդուղին վրայէն գտայ։ Հասցէէն իմանալով որ ձեզ կ'պատկանի, վար կ'իջնէի դռնապանուհիէն խնդրելու որ ձեզ յանձնէ այս նամակը։ Դուռը բացի և ահա դիմացս ելաք։ Առէ՛ք։

Բրէզ Բառնօ ինք ալ տժգունեցաւ։—Այս նամակը կարդացի՞ք, Օրիո՛րդ, հարցուց։

Բլէզ ոյժ չունեցաւ պատասխանելու։ Երիտասարդն հաւանութեան նշան նկատեց անոր լռութիւնը։ Ծանր ծանր կրկնեց իր հարցումը.—Կարդացի՞ք։

—Ո՛չ, Միւսի՛ւ, պատասխանեց աղջիկը։

—Ա՛հ, կարդացէք, վստա՛հ եմ որ կարդացիք։

—Է՛ ուրեմն, այո՛, Միւսի՛ւ, ճիշդ է, կարդացի։

—Եւ կ'արհամարհէ՞ք զիս։

—Ի՞մ։

—Այո՛, դուք։

—Ինչո՞ւ։

—Վասն զի կ'կարծէք որ տեմնելու կ'երթամ կին մը որու անունն իսկ մոռցած եմ։

—Ատանք ձեր գիտնալիք բաներն են, Միւսի՛ւ, մրմռաց Բլէզ եռ երթալու շարժումով մը։

Բլէզ կեցուց զայն եւ շարունակեց.—Այդ հեծծագրութիւնը վիրաւորեց ձեզ սակայն։ Մի՛ ուրանաք, Օրիո՛րդ, նեղուեցաք։

—Ինչէ՞ն այդպէս կ'եզրակացնէք, Միւսի՛ւ։

—Ձեր տժգունութենէն, ձեր յուզումէն եւ այս նամակն ինծ տալու ձեր եղանակէն։

Երիտասարդն իր պաշտպանութիւնը, իր մտքի ներկայութիւնը գտած էր։ Առիթը նպաստաւոր էր։ Որոշեց օգտուիլ անկէ։—Ինծի նայեցէք, Օրիո՛րդ, Բլէզ, շարունակեց միշտ ցած բայց թրթռուն եւ խանդավառ ձայնով, երկար ատենէ ի վեր կ'սպասէի առիթին որ այսօր օգնութեան կ'հասնի ինծի եւ պատեհութիւն կուտայ ձեզ հետ խօսիլ։ Վայրկեան մը կ'բաւէ արդարացնելու համար զիս ձեր առջեւ։

—Ինքզինքնիդ արդարացնելու բան մը չունիք։

—Հաճեցէք մտիկ ընել, Օրիո՛րդ։

—Բայց....

—Կ'աղաչեմ։

—Վերջապէս, ի՞նչ կ'ուզէք, Միւսի՛ւ։

—Կ'ուզեմ որ ներէք ինծ եթէ իմ պատճառաւս նեղացաք։ Կ'ուզեմ որ չարհամարհէք զիս։

Բլէզ կ'կարծէր թէ երազի մէջ կ'ապրի։ Իրականութեան զգացումն այլ եւս գոյութիւն չունէր իրեն համար։ Բրէզ Բառնոյի ձայնն իր ականջին կը թրթռար անծանօթ երաժշտութեան մը, երկնային ներդաշնակութեան մը պէս։ Մտիկ կ'ընէր։ Վստահ չէր լսելուն, բայց ինքզինք երջանիկ կ'զգար։ Քայլ մը ետ գնաց գրեթէ առանց գիտնալու եւ նախասենեակը մտաւ։ Բրէզ Բառնօ ետեւէն գնաց եւ դուռը վրայէն գոցեց։ Բլէզ սարսափեցաւ եւ կակազեց.—Եթէ հայրս դառնայ, ձեր ներկայութիւնը....։

—Ես կ'բացատրեմ, Օրիո՛րդ։

—Ի՞նչպէս։

—Ամենապարզ կերպով, այսինքն անցած դարձածը պատմելով և ըսելով թէ ուզեցի արդարացնել ինքզինքս։

—Ինծի պէս ան ալ պիտի պատասխանէ ձեզի թէ մարդ չի կրնար խառնուիլ ձեր գործին։ Մենք իրաւունք չունինք ձեզ դատելու։

—Իսկ ես իրաւունք ունիմ ձեր յարգանքը, ձեր վստահութիւնն ունենալու։

Տանիլ կայեէի աղջիկը տակաւ ինքզինքը կ'գտնէր։ Բլէզի ձայնն անուշ էր, խօսքերն համոզիչ եւ անկեղծութիւնն ակներեւ, գէթ ըստ երեւոյթին։ Բլէզ, իր յուզումէն, ճաշարանին դուռը բացաւ։ Բլէզ անոր ետեւէն գնաց։—Իրաւ որ շատ տարօրինակ կերպով կ'ներկայանանք իրարու, ըսաւ Բլէզ տժգոյն ժպիտով մը։

—Այս ներկայացման կամ ծանօթանալու տեսակցութեան կ'բաղձայի ես բոլոր հոգիովս։

—Բայց ինչո՞ւ։

—Չէ՞ք գուշակեր։

Բլէզ, աչքերը վար առնելով եւ մինչեւ մազերուն արմատը կարմրելով պատասխանեց.—Ո՛չ, չեմ գուշակեր։

—Է՛ ուրեմն, Օրի՛որդ, վասն զի այս տունն հաստատուած եւ ձեզ տեսած օրէս ի վեր կ'սիրեմ ձեզ։

Աղջիկն իր հրեշտակային դէմքը ծածկեց ձեռքերուն մէջ եւ ըսաւ.—Օ՛հ, Միւսի՛ւ, կ'աղաչեմ, լռեցէ՛ք։

Բրէզ Բառնօ, փոխանակ լռելու, շարունակեց եռանդնաբար.—Ձեզ կը սիրեմ այնպէս որպէս կարելի չէ երեւակայել։ Բոլոր երջանկութիւնս ձենէ կախում ունի այսուհետեւ։ Միայն ձեզ սիրած եմ։

Բլէզ յանկարծ գլուխը վերցուց, և առանց բառ մ'արտասանելու, երիտասարդին երեսը նայեցաւ։ Բլէզ հասկցաւ այդ ակնարկին նշանակութիւնն և հարցուց։—Խօսքիս չէ՞ք հաւատար, Օրի՛որդ։

—Ո՛չ, Միւսի՛ւ, չեմ հաւատար, պատասխանեց Բլէզ։

ԽԲ.

Բրէզ Բառնօ պահ մը ապշեցաւ մնաց այս համարձակ պատասխանին վրայ։—Ինչո՞ւ չէք հաւատար, հարցուց։

Բլէզ ցոյց տուաւ նամակը զոր երիտասարդը ձեռքը բռնած էր։—Այս անիծուած նամա՞կն է ձեր անվստահութեան պատճառը, հարցուց։

Տանիէլ Կայեէի աղջիկն հաստատական նշան ըրաւ։—Հաւատացէք որ երբեք սիրած չեմ այդ նամակը գրողը, շարունակեց Բլէզ։

(Շար.) Թարգմ. Ժ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Մառի Պ. Պէշիկթաշլեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ական ղրշ. նուիրած են Տէր եւ Տիկին Թ. Մոլլասովք, Տէր եւ Տիկին Գ. Պառանակերեան, Արսէն էֆ. Կ. Արսէնեան։

(Կեդ. Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի)